

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 Egy évre ..... 24 hónapra.
 Egy hónapra ..... 2 hónapra.

VEDÉKES:
 Egy évre ..... 25 hónapra.
 Egy hónapra ..... 2 h. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos péld. sor egyszer 20 fillér,
 minden bővebb péld. 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és oszmáni egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 16.

Az első bolgár hadsereg megkezdte a hadműveleteket. (Szerbek veresége Belgrádtól délre. — Pozsarevác elfoglalása.)

Budapest, október 15. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Nincs jelentősebb esemény.

Olasz hadszíntér:

A tiroli harcvezetés az ellenség erős tüzérségi tüzelése még tart. Az ellenség csak a vilgereuthi fensíkon kísérelt meg gyalogsági támadásokat; éjjelkor több olasz század nyomult elő állásaink ellen, de rövid tüzérharc után visszavonulásra kényszerültek. Hasonlóképp meghiusult egy újabb közeldési kísérlet a reggeli órákban. A karintiai határon és a tengermelléken az általános helyzet változatlan. A harcvezetés egyes szakaszai az ellenség tüzérségének tartós tüzelése alatt állanak. Egy, a fensík szélén, Peteanó közelében előnyomuló olasz csapatot ellentámadásaink visszavetett. Az ellenség súlyos veszteséget szenvedett.

Szerb hadszíntér:

Az Ermó brdon át előnyomuló osztrák-magyar csapatok az ellenséget a Vinca-nál a Dunába szakadó Bolecica patakon túl vetették vissza. Az alsó Morava mindkét partján előnyomuló német csapatok harcra elfoglalták Pozsarevácot.

A bolgár első számú hadsereg megkezdte a támadást a szerb keleti határon át és birtokába vette a szorosok magaslatait Belgrádzik és Knjazevác körül. Hőter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Pozsarevácot rohammal elfoglalták a németek.

— Orosz csapatok gyülekeznek Minszkben. —

Berlin, október 15. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Vermellesől északkeletre és keletre angolokat állásaikból ismét kivetítettük, csak az ugynevezett Tiefgrube nyugati szélén tudták magukat egy kis árokrendszerben megtartani. A Champagneban százas csapatok Aubervetől keletre kitakarították a franciák egy fészket, melyben állásunkban a nagy támadások óta még tartották magukat. Öt tisztet és harminc tönny legénységet elfogtunk és több géppuskát zsákmányoltunk. Az október tizenharmadikáról tizennegyedikére virradó éjjel a tolyamatban levő hadműveletekre nézve katonai szempontból fontos shalonsi és Vitry-le-Francois-i pályaudvarokra egyik léghajónk bombákat dobott.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Dünaburgtól délnyugatra és délre az oroszok tegnap több ízben megújították támadásaikat. A dünaburg-novoalexandrovski műttől délre szokatlanul nagy veszteségük mellett vertük vissza őket. Weszelovotól északkeletre hasonlóképp összeomlott két támadásuk, a harmadik előretérésük alkalmával az oroszoknak itt sikerült zászlóalj szélességben állásunkba behatolni. Ellentámadásunk folyamatban van. Léghajónk egyike bőségesen dobott bombákat a minski pályaudvarra, ahol ez idő szerint nagyszámú csapatot raknak vonatra. Ot hatalmas robbanást és egy nagy tüzvészty figyeltünk meg.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege és Linsingen tábornok hadserege.

Nincs újabb esemény.

Balkán hadszíntér:

Maackensen tábornagy hadserege portjánál a hadműveletek tervszerűen folynak. Belgrádtól és Semendriától délre hátrább szorítottuk a szerbeket. Négyszázharminc szerbet elfogtunk, 3 ágyut, ezek között egy nehézet zsákmányoltunk. Ma éjjel rohammal elfoglaltuk Pozsarevác déli arcvonalaának erőműveit is. Ezzel a megerősített város birtokunkba jutott. A bolgárok első számú hadserege megkezdte a támadást a szerb keleti határon át és birtokába vette a szorosok magaslatait, Bjelgradzik és Knjazevác között. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Denevérek oszlása.

Arad, október 15.

Békeidőben nem foglalkozunk a külpolitikával. Közömbösen hagynak bennünket azok a parádéval himzett diplomáciai tanácskozások, amelyeket nagykövetek rendeznek és nem igaznak bennünket azok a válságok, amelyek ennek, vagy amannak a külügyminiszternek kezében, vagy kegyek nélkül való távozását okozzák. A lelkünkön távol eső problémák tönknek az ily események köré s előttünk úgy tűnik föl a dolog, mint ha az egész előkelő urak fontoskodó játéka lenne.

A háboruban egész másként van a dolog. Azok a személyek, akik a külpolitikát valamely országban kormányozzák, többnyire felelősek azért, hogy a világháború szörnyű vérontását meggátolni nem lehet, s felelősek minden napért, a mellyel a béke kilátásait elodázzák. És érdekel bennünket ezeknek az uraknak sorsa, krízise; hiszen az ő bukásuk beisméresítését jelentheti valamely állam hibás cselekvésének s új fordulatokat adhat az eseményeknek.

Az entente külügyminiszterei közül három jutott a bukás sorsára. Legelőször Grey, a békebarátot játszó harcverő, Anglia elbizakodottságának megtestesítője. Most pedig, a Balkán-államok állásfoglalása miatt megváltik a francia külügyministerségtől Deicasse, az orosz-francia szövetség egyik kiépítője, fanatikus híve. Követni készül őt az orosz Mefisztó Sasonow, a ki a táborban nyújtotta át lemondását a eárnak.

Három név, amelyek mindenikét a gyűlölet átkába foglaltuk. Akkor

születtek meg az átkok, amikor a háboru kitörését megelőző napok diplomáciai aktáit elolvastuk, s azokból láttuk, hogy ennek a három urnak módjában lett volna a világháboru borzalmait elhárítani. Az egyik: Grey nem tette, mert azt remélte, hogy a háboruban Németország tönkremegy és megszűnik Anglia konkurrensé lenni. A másik: Delcassé belé volt zavarodva a revanche örületébe, s a háborútól várta Franciaország megcsorbult katonai presztizsének helyreállítását. A harmadik: Sasonow azért nem tette, mert a Balkán államai fölé akarta a hatalmat a háboruban megszerezni. Három előkelő urnak rögeszméi, ravaszkodása és merész röptü tervéi miatt kellett a fiatalok és férfiak százezreinek a csatateren elvérezni!

Most mind a hármon rajta van a tragikai bukás sora. És az ő bukásuk rávilágít az entente helyzetére.

Százhetven áldozata van a Zeppelin támadásnak.

(Angol jelentés London veszedelméről.)

— Joffre offenzívája.)

Életrajzi tudósítás.

London—Amsterdam, okt. 15.

Az angol hadügyminiszterium a következő közleményt tette közre ma: Egy ellenséges léghajóraj a legutóbbi éjszakán felkereste a keleti grófságokat és londoni kerületek egy részét és bombákat dobott le. Védekező ágyúink működésben voltak. Tüzelésünkre egy léghajó oldalára hajlott és lejjebb ereszkedett. Őt repülőnk felszállt, de a légköri viszonyok miatt csak egy léghajót tudtunk felfedezni. Ezeknek a repülőknél sem sikerült elérniük az ellenséges léghajót, amely a ködben eltűnt. A bombáktól néhány ház megrongálódott, több helyen tűz támadt, de komoly katonai kár nem történt. Valamennyi égrést hamar el lehetett oltani. Az áldozatok száma, beleértve a már jelentetteket: 15 katonai személy meghalt és 13 megsebesült. Polgári férfiszemélyekben 27 halott és 64 sebesült; nők: 9 halott és 30 sebesült, gyermekek 5 halott és 7 sebesült. Ebből a londoni kerületekre 32 halott és 95 sebesült jutott.

Zeppelinek hazatérése Hollandia felett.

Amsterdam. Ma egy délnyugati irányból érkező Zeppelin átrepült Vlieland szigetén, amelynek parti őrsége tüzelt a léghajóra. A Zeppelin északkeleti irányban eltűnt. Két órával később hirtelen egy másik léghajó tűnt fel délkeleti irányból, amely Vlieland és Terschelin szigeteket között haladt el. Hevesen tüzeltek erre is, mire gyorsan magasabbra szállott és északkeleti irányban eltűnt a ködben.

Éltűnt gőzösök.

Vlissingen. Az Oranje és Nassau gőzösök eddig Angliából nem tértek vissza. A gőzös eltűnését valószínűleg a köd okozta. Angliával az összeköttetést holnapról megszüntetik.

Recegős, kapkodás, ijedezés hallatszik az entente államaiban. Ott érte őket a legnagyobb, legkegyetlenebb csalódás, a hol legbiztosabbnak hitték az eredményt: Európa delén. A nyugati és keleti hadszíntereken a hadvezérek veszítik el a háborút, a Balkánon a diplomaták.

Nem valószínű, sőt kiárt dolog, hogy az elcsapott külügyminiszterek helyébe állítandó politikusok másíthatnának ezen a dolgon. A Balkánon is, amióta Bulgária a csataterre szállott, sok szerepe nincs a diplomáciai szónak, itt a fegyverek beszélnek.

Ha semmi nem nyugtatna meg bennünket a központi hatalmak kitűnő helyzete felől, ez a hármaskedés minden kétséget eloszlat. És önkéntelenül is jobb fordulatban hisz a lelünk, a mikor azok buknak, a kik a háboru értelmi szerzői voltak. A háboru denevérei már rebbennek. Virrad.

A németek második vonala ellen készült Joffre.

Stockholm, október 15. Stockholms Dagblad-nak táviratozzák Párisból: A nyilvánosság élénken kritizálja a francia csanatoknak ez idő szerinti látszólagos tövénységét. Ez a vezető francia körök szerint arra vezetendő vissza, hogy az előkészítendő általános támadásra való tekintettel az előnyomulás a németek második védelmi vonala ellen csupán lassan és rendszeresen történhetik. A nehéz ütegek pozíciókba állítása, új lövészárnok áása, a gépfegyverek maszkírozására szükséges földépitmények elvézése, a munició utanszállítására szolgáló vasútvonalak kiépítése, a telefonok felállítás stb. hosszabb előkészítő munkát igényel. Legnehezebb feladat azonban, hogy a francia repülő a német ütegek állásait felfedezzék.

Maximálták

a vadhusok árát.

(A rendőrség intézkedései a piacon.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Arad, október 15.

Hétről-hétre, mintha csak rendes szokássá vált volna, ugyanazon jelenetek játszódnak le a szárnyas piacon. Elegánsan öltözött uriaszonyok képesek egymás hajába kapni egy-egy csirkéért, libáért vagy kacsaért. A rendőrség ma már nagyobb aprátussal ment ki a baromfi-piacra, hogy elejét vegye a multkori botrányos jelenetek megismétlődésének. Annnyit ért el azonban mindössze, hogy a szárnyasokat nem a kocsiokról kapkodták azért, hanem meg kellett várni, míg a piacon lerakják árúikat. A piacon igen sok baromfi volt. Dacára ennek mindenütt rettenetes tolokodás volt, mely több helyen verekedéssé fajult. Kora reggeltől kezdve a piacra érkező minden kofát a türelmetlen közönség százával vett körül. Valóssággal ostromot rendeztek minden kofa körül s a rendőrök nem voltak képesek a rendet fenntartani. Egy uriasan öltözött asszony minden áron közelébe akart jutni egy kofa-asszonynak, akit az alkudók valósságos serege vett körül.

— Vigyázzanak, elejtettem a pénztárcámat, — kiáltotta és mikor mindenkinek helyet adott a pénzt kereső asszonynak, befurakodott a kofa-asszony közelébe. Itt mintha elfeledkezett volna az elvesztett pénztárcáról, nyomban alkudni kezdett egy pár csirkére. A körülötte állók meglepődötten konstataálták, hogy az asszony kijátásztta őket.

— Mi az naccsága, hát a pénztárcával mi van? Nem szgyeli magát, uriaszony létére hazudni. Mi meg tudtuk várni, míg sor kerül ránk, de a kalapos naccságának nincs idejük, — kiáltották hátulról, de az asszony mit sem törődött vele s ez csak fokozta a tolokodók bosszuságát. A megjegyzések hirtelen élesebbekké váltak és a következő percben felemelkedtek a karok s rettenetes kavargás keletkezett. Az asszony csunyán megtépkedve és összezerve került ki a tömegeből. Egy másik uriaszonynak pedig a selyem kabátját teljesen széthasították a tolokodás közben.

— Da azért a csirkét még is én vettem meg, — mondotta boldogan, mikor kikerült a türelmetlen vásárlók közül.

Baromfit nagy számmal hoztak be a piacra. A renitens kofák száma pedig megcsappant. Mindössze három kofát állítottak elő a rendőrségen, a kibet, miután a szárnyasokat a maximális áron felül akarták eladni, a rendőri büntető bírák pár napi elzárásért ítélték.

A Szabadság-téri piacon a hővelyes vete-mények ma is hiányoztak. Zöldségféléktől azonban eleget hoztak be. Tojás alig volt: piacon száz darab és az élelmiszer üzlet se tudta kárpótolni a hiányt, a mennyiben össze-vissza ezer tojást adhatott el. Végül a termékekről kell megemlékezni, melyben nagy volt a kereslet, de annál kisebb volt a kínálat. Váért valósságos harcot vívtak a vásárló asszonyok.

A spekulánsok természetesen mindég újabb élelmiszerekre vetik magukat. Mintán a baromfi üzérkedést a rendőrség erőlyes kézzel megszüntette, most vaddal és hallal próbáltak üzérkedni. Az eredmény azonban csak az lett, hogy Green Nándor most a belügyminiszter rendelkezésére való hivatkozással a vadhusok árát is maximálta és közhírré teszi, Arad szabad királyi város területén a vadhusok maximális árát kiskereskedők eladásában a következőképp állapították meg:

Nyul darabonként	4 kor. 50 fill.
Fácánkakas drb.-ként	3 kor. — fill.
Fácánierca drb.-ként	2 kor. 50 fill.
Fogoly drb.-ként	1 kor. 60 fill.
Oz eleje kgr.-ként	3 kor. 50 fill.
Oz hátulja kgr.-ként	4 kor. — fill.
Vaddisznó kgr.-ként	3 kor. — fill.

A ki ezen árnál magasabb áron elad, illetve vesz, vagy magasabb árt kér, vagy ígér, továbbá a ki a megállapított árat bármilyen módon kijátásza, az 1914. L. t. c. 9. §-a alapján 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

A közéletmezési bizottság mai ülésén Lócs Rezső helyettes polgármester bejelentette, hogy a város a sertésbizalmadából vásárolt ötven darab sertést, minthogy a közönség csak igen kis mértékben vásárolt húst, nem akarja átvenni. A bizottság úgy határozott, hogy a sertéseket élő állapotban, darabonként is eladja a beszerzési áron és aki hajlandó vásárolni, jelentse be a gazdasági hivatalban. Eddig összesen két darabot mért ki a hatósági husszék. Hétfőn megnyitják a Széchenyi-utcai élelmiszeri üzlet, amelyben minden cikket árulnak és már káposzta is lesz kapható. Kilója 16—18 fillér. A bizottság elvetette az élő marha eladására beküldött ajánlatot. Minthogy a bizottság által tett megrendeléseknek a kereskedők nem tesznek eleget és így áruihiánytól kell tartani, azt kéri a tanácstól, hogy küldjön fel Budapestre valakit, aki személyesen sürgesse meg a rendelések perpektuálását. Ez azért is szükséges, mert Aradon rizshiány van és a megrendelt vagyon rizst még ma sem adták fel.

Kétezer honvéd lépett elsőnek szerb partra.

(Mackensen déli offenzívájának előkészítése. — Nagy haderővel a megerősödött szerbek ellen.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, október 15.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Mialatt az entente sajtót az a kérdés aggatta, hogy vajon a győzelmes központi hatalmak Orosz-Lengyelország megbódítása, valamint Litvánia és Volhynia nagy részének elfoglalása után Pétervár és Moszkva, vagy Kiev felé előrenyomulnak-e a szövetségesek már szeptember elején szervezték a balkáni hájáratot.

Nyugaton Franciaország, Anglia és Belgium, keleten pedig a hatalmas Oroszország már le volt győzve, délnyugaton pedig az olaszok négy hónapos harc után egy lépéssel sem tudtak előbbrejutni. Mialatt a hivatalos jelentések még mindig megemlékeztek az északkeleti harctéren levő Mackensen-féle hadsereg-csoportról, asialatt már egymásután gördültek a katonai vonatok Magyarországon keresztül a délkeleti hadszíntér felé.

A legnagyobb titokban történt ez, hogy felvonulásunk az ellenség elől rejtve maradjon. A polgári közlekedés nemcsak a külfölddel szünetelt, hanem még a központi hatalmak egymás közötti magántorgalmát is beszüntették egy időre. Ausztria-Magyarországból tilos volt az utazás a semleges országokba, amire az ellenség tudomást szerzett ezekről a katonai előkészületekről, már be is voltak fejezve.

Szeptember 15-én egy kis magyar határállomáson lehetett találkozni Mackensennel és vezérkarával, amint utban voltak az északi harctérről a délkeleti hadszíntér felé. Azok a polgári utasok, akik ugyanezen a vonalon mentek, felismerték a híres hadvezért és óvást rendesnek neki. Akik Budapesten és Bécsben felismerték a hadvezért, szintén lelkesen ünnepelték.

Ausztria-Magyarország lakossága visszafojtott lélekzetettel várta az új szerb hadjárat megkezdését. Mindenki tudta, hogy a szerb hadsereg makacs ellenfél és hogy az angolok, franciák és oroszok részvevtek Szerbia defenzívájának szervezésében, kiterjedt erődítési munkáikban, a melyet a Duna-, Száva- és Drina-fronton végeztek. Nyilvánvaló volt, hogy Szerbia multévi óriási veszteségeit már pótolta, különösen Makedóniából. Szerbia behívta 56 éves korig az összes népfelkelőket és nagy hadianyagot és ütegeket készített elő. És mégis mindenki a legteljesebb bizalommal tekintett az elővendő napok elé. A mult évben a szerb hadjárat a hatalmas orosz ellentel mellett csak mellékharboru volt, amelybe csak kisebb erőket vetettünk, míg most mindenki sejtette, hogy nagy katonai erővel fogunk támadni.

Szeptember 20-án egyszerre elterjedt a hír az Északi-tengertől az Adriáig és a flandriai fronttól Vilnágig, hogy a szövetséges német és osztrák-magyar tüzérség megkezdte a Duna és Száva déli partja ellen az ágyútüzeltést. A következő napokban csak rövid jelentéseket kaptunk arról, hogy a délkeleti hadszíntéren semmi újság. Mindenki türelemmel várt. Október elsején az osztrák-magyar ütegek, viszonzva a szerbek tüzelését, eredményesen ágyúzták az ellenség parti állásait. Október harmadikán a Drina alsó folyásánál kisebb csatározások voltak. Egy nappal később osztrák és magyar csapatok porlyáztak a drinai

oldalán az ellenség területén és foglyokat ejtettek.

Az október ötödikéről hatodikára virradó éjszakán teljes erővel megindultak Szerbia ellen az operációk. Orsovától kezdve egészen a Drina torkolatáig számos helyen nagyobb haderőkkel átléptük a Dunát és a Szávát; pontonok és tutajok segítségével. A szerb parton szilárdan megvetettük lábunkat. Különösen igen súlyos feladatot rótt a szövetségesek haderejére a Száván és a Dunán való átkelés Belgrád irányában.

Elsőnek kétezer magyar honvéd érte el a déli partot, ahol beásta magát. A következő napon folytatódott az átkelés. Rettegetes ellenséges tűz nehezítette meg a hidverést, azonban nem tudta megakadályozni akcióinkat. Mindkét részről szinte emberfeletti munkát végeztek. A szövetségesek hasonlíthatatlan vitézsége és háborus ügyessége végül is megtörte a szerbek ellenállását, akik egyes állásokat a végsőkig védelmeztek.

Előrenyomuló csapataink az egyes megszállott szerb községekben nagy készleteket találtak, melyek azt bizonyítják, hogy Szerbiában az ideán kitűnő volt az aratás. A szerbek kétségbeesett harcot folytatnak, nem is a győzelem reményében, hanem csak a látszat kedvéért. Több helyen megismétlődtek a mult évi jelenetek, a midőn asszonyok és gyermekek együtt küzdöttek a katonákkal. A terop igen nehéz, azonban ez nem akadályozhatja meg a szövetségeseket a további sikerben. Az osztrák és magyar divízió ellenállhatatlan támadásai, az orosz és francia fronton szerzett háborus tapasztalatokban gazdag német légiók törhetetlen energiája, Mackensen, Kövess és Gallwitz hadvezérek személyes magukba hordozzák emberi számítás szerint a további sikereket. Ezeket a sikereket nem villámgyorsan, hanem lassan és biztosan fogjuk elérni.

Felhatalmazást kér a tanács a villamosítás előkészítésére.

(A vízmű első költségvetése. — Nem lesz olcsóbb a víz, nem bővítik a csőhálózatot. — A műszaki bizottság érdekes határozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 15.

Ma délután tartott ülésben, amelyen Lócs Rezső helyettes polgármester elnökölt. Igen jelentős lépést tett a villamosítással kapcsolatos tárgyalások megindítására. A bizottság előterjesztést tett a tanácsnak és azt javasolja, hogy a törvényhatósági bizottságtól kérje meg, nem tartja-e időszerűnek, hogy a Villamosítási részvénytársasággal a tárgyalások megkezdődjenek és tisztáztassék az a kérdés: ad-e olyan olcsón áramot 1) a közvilágítás, 2) közüzemek, 3) villamos közúti vasút részére, hogy a város a társaság koncesszióját ennek fejében meghosszabbítsa, vagy pedig a társaság olyan feltételeket szab, amelyek a várost egy községi telep létesítésére kényyszerítik.

Ez a bizottság határozata, amely bást keres mindenképp, mert nincs annak értelme, hogy a házat a felületén kezdje építeni a város és kimondja, hogy költségeseit villamosítja, amikor még nem tudja, hogy hol vesi

hozza a villamos erőt. A bizottság határozata a közgyűlés szabad állásfoglalását nem érinti, mert a törvényhatóságnak joga és módja van ahhoz, hogy ismét azt mondja: most még időelőttinek tartja eme kérdések tárgyalását és nem ad felhatalmazást a tanácsnak azok megindítására. Ha így határoz, akkor természetesen sem az üzemek, sem a közúti közlekedés villamosításának kérdése nem válik aktuálissá. A közvilágítás javítása azonban nem odázható el, részint azért, mert a szerződés az év végéig lejár, másrészt pedig egész városrészek vannak, ahol a helyzet már tűrhetetlen. Elképzelhető tehát az az eset is, hogy a közgyűlés csak a közvilágítási szerződés megújításának, vagy meg nem újításának tárgyalására ad utasítást a tanácsnak és arra az álláspontira helyezkedik, hogy még most sem tartja alkalmasnak az időt a milliókat igénylő befektetésekre.

A műszaki bizottság azt is kéri a tanácstól, illetve a közgyűléstől, hogy az esetre, ha a tárgyalások megkezdését elrendelné, egy műszaki bizottságot bízva meg azok lefolytatásával.

Eme nagy horderejű határozatok meghozatalát az tette lehetővé, hogy az elnök, aki miután melegen fűdőzölte az ülésen első ízben megjelent Koromzay Frigyes bizottsági tagot és azt a reményét fejezte ki, hogy közreműködése hasznos lesz a városra, bejelentette egyúttal annak székségességét, hogy a bizottság halasítást kérjen a közgyűléstől a Fényes Dezső ismeretes elaboratumának és az ezzel összefüggő kérdések tárgyalására, mert Zádor Imre gépüzemigazgató hadba vonult, már pedig ő van meghívva a tárgyalások keretét megszabó javaslatok előkészítésével. Nachtnébel Odón helyettes igazgató annyira el van foglalva a városi mérnöki hivatal és az üzemek vezetésevel, hogy emellett más munkát nem vállalhat. Az október havi közgyűlésnek kellene bemutatni az előmunkálatokat, de az említett okokból ez most lehetetlenség.

Sürgősnek és halaszthatatlannak mondotta a kérdések megoldását Fényes Dezső és mint-hogy személyi okok miatt nem tartja elődázhatónak, arra is hajlandó volt vállalkozni, hogy a bizottság tárgyalásához szükséges javaslatokat ő készíti el. Véleménye szerint már a dolog megérett és ott tart a város, hogy a vállalkozókkal tárgyaljon és a főmérnöknek csak eme tárgyalások egybefoglalását kellene elvégeznie.

A bizottság azonban nem lépett rá erre az útra és nem kezdte el a dolgot a végén, hanem elfogadta Koromzay javaslatát, aki maga is azt valija, hogy például az üzemek villamosítása csakugyan sürgős, de ehhez sem lehet hozzá kezdeni, míg a város a villamos társasággal nem állapodott meg. Ez a kiindulási pont — mondotta — ez a bázis, amelynek megteremtése nélkül sem villamosítani, sem villamos vasutat építeni nem lehet. A villamos társasággal megállapodást kell létrehozni a szolgáltatandó áramra vonatkozólag, vagy ha nem lehet, akkor gondoskodni kell más erőforrásról, a városi villamos telepről, amelyet vagy a város épít, vagy megváltja a részvénytársaság műveit. Azt kell kérnie a tanácsnak a közgyűléstől, hogy a tárgyalások megkezdésére adjon felhatalmazást. Es pedig tisztázandó, hogy mennyiért adja a társaság 1. a közvilágítást, 2. a közüzemek és 3. a villamos vasúthoz szükséges áramot.

— Tisztázni kell azt is — mondotta Fényes — hogy az esetleges koncesszió meghosszabbítás tejében milyen részesedést juttat a városnak a társaság.

— Ha olcsó áramot tudok tőle vásárolni, akkor nem kell a részesedés — jegyezte meg Koromzay — mert ezt ugyanis a várossal fizetné meg a drágább áram alakjában.

A bizottság elfogadta Koromzay javaslatait. Miután a bizottság azaz a jegyzőkönyvbe iktatott megjegyzéssel, hogy a jegyző részére tízezer koronáért a villamosítási részvénytársasággal kötött randel, de ezt az árat abnormálisan magasnak tartja és csak a viszonyokra való tekintettel akceptálja, áttértek a vízművek jövő évi költségvetésének tárgyalására.

Sajnos, sem a vízmű kiterjesztéséről, sem a vízdíjak mérsékléséről programot nem ad a bizottság a közgyűlésnek, már pedig ezek

sokkal sürgetőbb és a közönséget közelebről érintő kérdések, mint a villamos vasút forszírozása a mai viszonyok között. Elismerjük, hogy a mai közlekedés nem ideális, de vajon ideális-e a közlekedés, ideális állapot-e az, hogy vannak igen nagy kiterjedésű városrészek, ahol a közlekedési és egészségügyi viszonyok a vízvezeték hiányában ma is olyanok, mint ötven év előtt. Joggal követelheti Arad város közönsége, hogy a város vezetősége az első városi költségvetéssel kapcsolatosan többet is tudjon mondani a vízműről, hogy most már megtakarítsuk azt a harmincezer koronát, amit eddig az utcák öntözéséért és az iskolák vízhasználatáért a vízmű részvénytársaságnak fizettünk. Igaz, hogy ez másfél percent pótdó, de igaz az is, hogy a bemutatott költségvetés, amelyben 210 ezer korona bevétellel szemben a vételár törlesztésére, kamatokra és a vízmű felújítási alapjára

szntá körülbelül nyolcvanezer korona leírása után 210 ezer korona kiadás áll. nagy büszkén hirdeti, hogy közegészségügyi célokat szolgáló intézményről van szó tehát adót nem fizet és adóra nem is vesszük a rovataiba semmit. Ha csak ezzel szolgálja a közegészségügyet, akkor legfeljebb az a virtuális örömmünk lesz a vízműből, hogy lesz Aradon egy intézmény, amelyre a finánc nem teheti rá a kezét. Az angoloknak értékesebb örömeiket szerzett. Bejelentette az üzemigazgató, hogy a lóvasúti személyforgalom a lóhiány miatt alighanem megakad és arról gondolkodik, nem kellene-e a személyvontatást is gőzerővel lebonyolítani. Minthogy Koromzay azt az aggodalmát fejezte ki, hogy a pályatest aligha bírja el a gőzmozdonyokat nagyobb összegbe kerülő átalakítás nélkül, a bizottság arra utasította az igazgatót, hogy a hadügyminisztériál kérjen besorozott lovakat.

ták be a vén újoncok közé. Így tehát itt marad ő, aki gyönyörűen megfesti nekünk a jövő képeit és kivüle itt lesz Weil Magda kisasszony, aki alkalomadtán, ha nagyon busulnánk, elhuzná nekünk a jövő zenéjét: — az önállókíváramterület-indulót. (=)

Tréfáért fogságba került utasok.

(Petárnak kívánták a bácskai földet.
— Kihallgatott vasuti beszélgetés.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szabadka, okt. 15.

A vonatba nem szabad még tréfából se a jó bácskai földet Petárnak kívánni, mert mint az alábbi eset bizonyítja, akad a vasuti kupéban valaki, aki a tréfát komolyan érti és a tréfalokozók fogházba kerülnek.

Gyönyörű szőke uri leány és egy intelligens uri ember állott ma a szabadkai büntető bíróság előtt: Orel Antal, az eszéki mozgófényképszínház igazgatója, egy negyvenkilenc éves férfi és Tremmel Mária 19 éves urileány, eszéki tőzsdetulajdonos.

Három hét előtt, jöttek Eszékről Szabadkára. A vonaton beszélgettek. Bajmokon Tancos Mátyás szabadkai lókereskedő a következő beszélgetésüket hallgatta ki:

A férfi (kihajol a vonat ablakán). Gyönyörű fekete föld. Milyen jó lenne ez Petárnak.

A leány: Szeretnéd, ha Petáré lenne?

A férfi: Isten úgy segítjen, hogy nagyon szeretném.

A leány: Ha te szeretnéd, én is nagyon szeretném.

Tancos Mátyás a horvát nyelvet értette, megdöbbent a párbeszéden, Szabadkára érkezve szólt a vasúton az állomásparancsnokságnak: kémekeket fogtam! És az állomásparancsnokság a két intelligens utast a szabadkai ügyészséghez kísértette, ahol letartóztaták őket.

Ma volt a gyorsított eljárás alapján a fő tárgyalás. A vádlottak azt mondják, hogy beszélgettek, tréfalokoztak, de eszük ágában se volt izgatni, vagy pláne kémkedni. Ok horvátok, szeretik hazájukat.

Békffy Gyula dr. védő két hivatalos bizonyítványt produkált a fő tárgyaláson. Az egyiket az eszéki vezérőrnagy állomásparancsnok állította ki. Igazolja a tábornok, hogy Orel Antal mozgószínház tulajdonos, komisszár, eszéki polgár megbízhatósága ellen kifogás sohse merült fel és a háboru kezdete óta egy hadikórház vezetője és mint ilyen a leghíresebb szorgalmat tanúsította. A másik bizonyítványt az eszéki polgármester, a főispán és a kormánybiztos irták alá és ebben azt mondják, hogy Orel Antal kiváló horvát hazafi. Lojalitása és királytisége ellen soha kétely nem merült fel. A háboru kezdete óta vezeti a horvát önkéntesek részére alapított kórházat és önzetlen munkásságával a horvát társadalom örökös háláját érdemelte ki. Az eszéki legelőkelőbb társaságokban megfordult, egyéni megbízhatósága kételyen felül való és ezért letartóztatása csak sajnálatos félreértésen alapulhat.

Tancos Mátyás első vallomását fentartotta és a vádat fenntartani.

A bíróság büntelemény hiánya miatt a vádlottakat felmentette, de az ügyész felebezett — a két rejtélyes utas tovább is fogva maradt.

Az aradi helyőrség művész-katonái.

(Muzsikuskok, festők. — Egy berlini színész aradi szereplése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 15.

Évtizedes tradíciók fűzik Aradot a művészethez. Számos művész-kiválóság indult el innen a világ meghódítására és hogy többet ne mondjunk, például Munkácsy Mihálynak, sz egykori aradi asztalos-inasnak ez sikerült is. Azóta is többen nekivágtak Aradról a rózsas- és lilaszínű ködös bizonytalanságnak. Némelyek elmerültek a sűrű ködben, mások viszont, mint a nap, utat törtek maguknak a szürkéségből. Béke időben is elég tekintélyes számmal laknak Aradon olyan művészek, akiknek neve kiemelkedik a vidéki átlagból. Amióta azonban kitört a háboru, az Aradról elvándorolt kiválóságok sorra visszakerülnek.

Legelőször — mint emlékeztetés — Vass Sándor európai híró, szongoraművész tért vissza. Őt ugyanis impresszáriója hosszabb ideig tartó oroszországi utra akarta vinni, azonban a hadüzenet megakadályozta e terv keresztülvitelét. Az ifju művész egyébként már többször produkálta magát Oroszországban és az Aradi Közlönynek számos érdekes megfigyeléssel szolgált az orosz társadalmi viszonyokról. A háboru első hónapjaiban azért kellett itthon tartózkodnia, mert a művész-produktumok számára nem kínálkozott alkalom a külföldön. Amikor aztán lassankint visszatért a normális életmód a világvárosokban is és a hangversenytermek nemcsak sebesülteket fogadtak magukba, már ő is szereplés előtt állott. Akkor azonban fegyverbe szólította őt a haza; mint B. osztályú népfelkelőt besorozták és most Aradon teljesít szolgálatot.

Telmányi Emil izmos tehetségű hegedűművész tudvalevőleg máskor csak a nyári szünetekben szokott itthon tartózkodni. Virtuóz játéka kívül egy nyáron azzal is feltűnt, hogy ő volt a legelső, aki az aradi korzón apacs ingben merészelt megjelenni. Gyorsan eskadtak persze követői és néhány nap múlva már vagy két tucat merészen oszcsolt ádámcsutka fukkosott a kánikulai korzón. Most már nem igen emlékezik az apacs ingekre, mert nyakát az aradi háziéred egyenruhájának gallérija szorítja.

A katonaművészek sorában ezután Illenz Lipót és Pataky Sándor festőművész következik. Illenz még az „anayalborben” sem feledkezett meg az esetről; nem régen számos sikerült katonatárgyu festménye jelent meg a szintén eráris képrekereskedőnek — Weisz Leónak — kirakatában. Pataky Sándor, a hangulatos tájképek andalgó és poétikus lelkű festője bizonyára megcsömörített a napsütéstől, a

borongó alkonyattól és az ózonos, harmatos hajnaloktól, annyit van része ezekben, mint népfelkelő esendőrnek, amikor egyfolytában huszonnégy óráig kénytelen barangolni a kihalt erdőkben és ridég hegyi utakon.

Kaufmann Izidor aradi származású, igen neves bécsi festőművész fia, Kaufmann Eduárd, szintén Aradon szolgál. A 33. gyalogezred ujoncának apja a legjelesebb festők közé tartozik. Különösen galíciai zsidó képeivel tűnt fel és ezekből néhányat királyunk is megvásárolt tőle. Az ifju Kaufmann joghallgató és újságíró: az előkelő Neues Wiener Tagblatt munkatársa és a Pester Lloyd bécsi levelezője.

Csupán véletlenül és ideiglenesen tagja most az aradi katonaművészek csoportjának Margosess Reinhardt, aki egészen fiatal kora óta élt Berlinben és a német császárvárosban jelentékeny nevet szerzett magának talentumával. Hosszu ideig komikus volt a berlini Theater des Westensnek, ahol Margot R. művészi néven szerepelt. Legutóbb Karcag Vilmos igazgató a Theater an der Wien-hez szerződtette, de a mozgósítás miatt nem foglalta el állását, mert a 41. székely ezredhez vonult be. Mint jól nevelt komikushoz illik, nem voltak fogai és emiatt a harctérről visszaküldték a Fischer Eliz palotában lévő aradi fogambulanciára, ahol most nagyszerű új fogakkal szerelik föl. Vasárnap este különben szerepelni fog a jótékonycélu hangversenyen, s emiatt már ma megkapta a szabadságát.

Nem szabad kifelejtteni Leitner István zeneszerzőt, aki a Csókvásár című operettel szerzett magának ismert nevet. Leitner, mint sebesült került a liceum-kórházba.

Még nem katoná Berger Károly fiatal aradi hegedűművész, akit már szintén majdnem egész Európa művészi köreiből ismernek. A háboru kezdete óta ő is Aradon tartózkodik és a háborus jótékonycélu hangversenyeken díjtalanul produkálja magát. A múlt évben állott sor alatt a B) osztályú muzsikuskok, akit azonban visszer tágulása miatt nem tartottak bent. Hogy a jövő hónapban megtartandó pót-szemlén milyen osztályozást nyer, azt még nem tudhatja. Ha ismét untauglich lesz, akkor már eleget tehet a háboru előtt kötött szerződésének és kimehet Hollandiába turnéra.

Ha ha mindenkit el is visznek tőlünk, még mindig megmarad nekünk Balla Frigyes törzs-művésznök, aki módfelelőtt röstelli, hogy őt, öreg tartalékos tüzérhadnagyot nem soroz-

Bulgária megelőzte Romániát.

(A központi hatalmak Fekete-tengeri elővédje. — A ruszofil jóslások kudarca. — Uj Balkán-blokk Törökországgal együtt.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, október 15.

Bulgária energikus állásfoglalása a központi hatalmak mellett Románia egész közvéleményét foglalkoztatja. Mindinkább erősödik az a nézet, hogy Romániának Bulgária példáját kell követnie. A hangulat jellemzésére igen alkalmas a Moldova alábbi cikke, amely tájékoztat a mostani szituációról:

— Mi a ruszofil „hazafiaink” megatartása Bulgáriával szemben? Tánadják Bulgáriát. Nincs joguk rá. Bulgária ugyanazt akarja, amit a mi ruszofiljeink akarnak, nemzeti ideáljai megvalósítását. S ha nekünk szabad a nemzeti ideált megvalósítani, miért ne volna szabad megvalósítaniok a bolgároknak? A bolgárok reális politikát csinálnak, amit nekünk románoknak is meg kell csinálni a bolgárok mintájára. A ruszofilek támadása a bolgárok ellen nem román érdekből, hanem orosz érdekből indult meg. Ugyanis Bulgária most tért át nyíltan a központi hatalmakhoz és ez fáj a román ruszofileknek. A dekadens francia kulturájú román képtelen belátni Bulgária reális politikájának helyességét és azt az óriási ellentétet, amely Románia és Franciaország érdekei között van. Románia és Franciaország és szövetségesei között valóságos érdekantagonizmust rejt méhében a jövő.

— Annak a vakságnak, amely ezt az ellentétet nem látja, első szánandó áldozata Ghika herceg lesz, aki különben becsületes, őszinte román hazafi. Az ő bukása szánalmat fog kelteni. A többi fajtájú ruszofilnek csak az fáj, hogy Bulgária józan megatartása és elhatározása az ő gonosz szerepüknek hamarosan véget vet és meghiúsítja a ruszofil politikába helyezett számításaikat. És vannak a ruszofilek között olyanok, akik érthetetlen magyargyűlöletből azt mondják: „inkább oroszok leszünk, semmint a magyarokkal tartunk”. Ennek képviselője és áldozata Crainiceanu tábornok. Az akciók, ligák, föderációk emberei: Filipescu, Jonescu, Mandrescu azért haragszanak, mert Radoszlavow okos, energikus eljárása Románia politikáját végre más, határozott irányba téríti, arra felé, ahova a háboru elején kellett volna állania, a központi hatalmakhoz.

— Mi, akik kezdettől fogva a fenti körök ellenfelei vagyunk, egyáltalán nem osztiuk ezen urak Bulgária-ellenes kifakadásait. Ok kezdettől óta bűnös uton járnak. Bulgária csak azt csinálja most épen, amit életérdekei diktálnak. Jól tudja azt, hogy mily rettenetes sors vár rá, ha Oroszország győz, ha kezét a Dardanellákra teszi. Makedóniát magáénak tudva, reális módon látja azt is, amit, sajnos nálunk annyian nem akarnak, vagy nem tudnak belátni, hogy a központi hatalmak győzelme kétségtelen, mindegyre határozottabban a központi hatalmak mellett foglal állást. Ebben csak az a szomorú, hogy elvette — úgy látszik — Románia elől azt a szerepet, amely a múltban az övé volt, azt, hogy ő legyen a német-osztrák-magyar blokknak Fekete tengeri elővédje. Most látszik meg igazán, mit veszített Románia a ruszofilek gonosz politikája és a kormány habozó, félénk megatartása által.

— Érdekeink azt diktálták, hogy kezdettől fogva a központi hatalmakkal men-

jünk, amelyekről ujólag mondjuk, kétségtelen, hogy győzni fognak. A kormány habozása és a ruszofilek gonoszága Bulgáriának csináltak utat a nagyság, a nemzeti ideál megvalósulása felé. Ha Románia kormánya és a megvásárolt ruszofilek tovább provokálják nevetséges kiruccanásaikkal a központi hatalmakat, ha tovább áztatjuk a világot, hogy az oroszok még mindig győzhetnek, hogy megtörik a német front nyugaton, hogy a Dardanellák elesnek, hogy majd kikötnek az entente erős hadai a Balkánon, satöbbi, satöbbi... azt érjük el, hogy Bulgária Makedóniával, Kavallával és tán Dobrudzsával megnagyobbodva kerül ki a jelen háborúból, mi pedig megkisebbedve hírnévben és területben leszünk önmagunk bukásának keserves tanúi.

— Nekünk a Károly király politikáját kellett volna folytatnunk, amelyet folytatott eddig minden becsületes és józan politikusunk. Óriási hiba volt elpártolni a politikától, azonban még van idő jóvá tenni hibánkat, van még időnk visszatérni a régi kerékvágásba. A helyett, hogy Bulgária és politikussait támadnók, sokkal jobb lesz most az utolsó órában őt utánozni és visszaállítani a központi hatalmakkal reális szövetségünket.

Csalódtak a román jósök.

Bukarest, október 15. A román kormány hivatalos organuma, az „Independance Roumaine” „Rossz próféta” címmel cikket közöl, amely maró gunnyal felel ki, hogy a román nemzeti jövődől mondók egyetlenegy jóslása sem teljesedett be és hogy a szélsőesemények olyan irányba terelődtek, amelyre közülük senki sem gondolt. Azoknak, — írja a román kormány lap — akik nálunk a jóslásra adják magukat, anélkül, hogy arra valaki kényszerítene őket, sejtelmük sem volt a dolgok azon fordulatról, amely bekövetkezik; ez azonban nem akadályozza meg őket abban, hogy tanácsaikat és utasításaikat Bratianu kormányára pazarolják. Egyetlenegy általuk előre megjósolt esemény sem valósult meg. Mindennek dacára azonban azt hiszik, hogy ők az egyedüli eszes és bölcs emberek. Bármennyire is helyesli a román nép óriási többsége a kormány politikáját és a közvélemény bármennyire is nyugodt és bizalomteljes, a mi prófétaink izgatottak maradnak és kormányzóinkat gonosztevőknek tartják, mivel „nagyon megfontolják” mielőtt a Rubikont átlépik. Mindenkünk jól tudja, — tejezi be cikkét a lap — hogy mibe kerülhet egy megdöglő lépés, mégis haragszanak hivatásos jósaink Bratianura, hogy nem akar önként darázstészekbe belemenni. Mivel ők maguk semmit sem láttak előre, másoknak tesznek szemrehányást, hogy előre látnak, lehetőségekkel számolnak, a tétet mérlegelik és a nemzeti birtokállapotra vannak tekintettel. Különös próféta-csodálatos jósök ezek.

Bulgária megegyezése Németországgal.

Bukarest, október 15. Athénből jelentik a bukaresti lapoknak:

A „Paris” című lap diplomáciai körökből arról értesül, hogy a Németország és Bulgária között létrejött titkos szerződést akkor irták alá, amikor Hohenlohe herceg látogatást tett Szófiában. A megegyezés alapján Bulgária résztvesz a háburuban.

Balkán-blokk Törökországgal együtt.

Bukarest, október 15. Az Osmanischer Lloyd írja, hogy Törökország, Bulgária és Görögország között egy érdekeik védelmét szolgáló hivatott megegyezés van készülőben.

Predeal, október 15. A Minerva jelenti: Azok a tárgyalások, amelyek Románia és Görögország között folytak a Szalonikibe érkező román áruk átszállítása érdekében, eddig nem vezettek eredményre. Azt hisszük, hogy a tárgyalások eredménytelenségének oka a görög kormányválságban és az országban folyó általános mozgósításban keresendő.

A román kikötők forgalma.

Galatz, október 15. A kikötőparancsnokság a tegnapi naptól kezdve minden megán hajónak megtiltotta a kikötő elhagyását. A vontatóhajók nem rakodnak többé.

Románia semlegessége.

Kopenhága, október 15. Rómából táviratozzák a „Politiken”-nek: Az olasz kormány hivatalos lapjának, az „Italia”-nak munkatársa a római román követvel, Ghika herceggel beszélgetést folytatott, amelynek során a követ kijelentette, hogy Románia, ha most beavatkozik a háborúba, két oldalról jövő támadásnak lenne kitéve. Ez oknál fogva egészen bizonyos, hogy Románia meg fogja óvni semlegességét.

SPORT.

+ Az ATE országos atletikai versenye, mely vasárnap délután 3 órakor lesz az Óvár-téri pályán megtartva, a sportkedvelő közönség legnagyobb érdeklődését keltette fel. Ez jogos is, mert ilyen versenyt, melyen kiene egyesület legjobb atlétái indulnak, nem rendeztek még Aradon. Kétszeres értékkel bír az ATE-re ezen vállalkozása, hogy ilyen nehéz körülmények között is módjában van ilyen nagyszabású atletikai versenyt rendezni, melylyel az ország első vidéki egyesületévé evelte fel magát, tünneget téve, hogy a sporttal intenzíven is foglalkozik. Alkalmunk lesz Magyarország legjobb atlétáinak, mint Szeralem-hogyi dr., Radóczy, Kászonyi, Kurunczy, Bog-nár, Besz stb. küzdelmében gyönyörködni, mely az „Aradváros hadibajnoksága” büszke cím elnyeréséért fog folyni. A versenyt, melynek jövődelme hadi jótékonycélra lesz fordítva, kedvezőellen idő esetén is megtartják.

Három külügyminiszter bukása

(A balkáni események elsodorják Delcassé után Greyt és Sassonowot. — Egyenetlenség az ententeban. — Anglia legkritikusabb napjai.)

— Távirati tudósítás. —

London—Páris—Pétervár, október 15.

Viviani miniszterelnök kamarai nyilatkozatait a lapok nem tartják kiegyítőknak. Hangsúlyozzák, hogy Viviani nem adott elégséges felvilágosításokat a négyesszövetség balkáni politikájáról. Most sem látunk tisztában, mint előbb. Az egyetlen kiemelkedő mozzanat az az ígéret, hogy Oroszország szintén be fog avatkozni a Balkánon. Hogy Franciaország és Anglia egységesek, azt régen tudtuk, most azt akarjuk tudni, milyen csapatösszegeket küldenek a szövetségesek Makedoniába és vajon a csapatküldés elég idejekorán történt-e, hogy sikere lehessen. Oroszországot illetőleg semmikép sincs jelezve, hogy mi-ben fog az orosz segítség megnyilvánulni. Hogy Olaszországot Viviani nem emítette, az a lapoknál megütközést kelt. Rámutatnak a nagy érdekekre, amelyeket Olaszországnak a Balkánon védelmezni kell. Ily körülmények közt Olaszország közreműködéséről felvilágosításokat kellett volna adni.

Grey felajánlotta lemondását.

London. György király ma külön kihallgatáson fogadta Sir Edward Greyt. Hír szerint a külügyi államtitkár felajánlotta lemondását. A király fentartotta a döntést.

A francia és az orosz kormány sürgeti Grey lemondását, mert Edward Grey vezette a balkán államok fővárosaiban a balsikerű diplomáciai tárgyalásokat és nem hallgatott azokra a tanácsokra, amelyeket a francia és az orosz kormányok neki adtak.

Sassonow bukása.

Stockholm október 15. Sassonow külügyminiszter a főhadiszálláson benyújtotta a cárnak lemondási kérvényét. Visszavonulása befejezett dolog.

A szabadelvű pártok jelöltje a külügyminiszterségre Miljukov, a kádópárt vezére, a ki rokonszenvez a bolgárokkal. A nagyherceg pártja Izvolszkyt, a nacionalisták Csarikot jelölték a külügyminiszterségre. Kilátása van még Giers nagykövetségre is.

Grey nyilatkozik a Balkán-helyzetről.

Amsterdam. Londonból jelentik: Edward Grey az angol alsóházban ma tartott beszédében részletesen toglalkozott a balkáni helyzettel. Beszédében kiemelte, hogy az entente hatalmak mindent elkövettek, hogy a Balkán-államok között létrehozassák az egyezséget. A központi hatalmak azonban Bulgariának semlegeségeért szomszédai rovasára (?) többet ígérték, mint a mennyit az entente becsületesen (?) kitartásba helyezhetett. A Balkán-szövetség tervét Románia is támogatta. Bulgária részvétele a háboruban természetesen nagy befolyást gyakorol a helyzetre. Kezentekevő, hogy Szerbia és Görögország érdekei most

teljesen azonosak. Anglia szoros együttműködésben jár el Franciaországgal a balkáni diplomáciai kérdésekben. Az orosz csapatok részvételeit már megígérték, miheiyt azok telett rendezkednek az oroszok. Szerbia nemzeti létéért küzd, tehát, hogy itt fog eldőlni a nagy küzdelem, de bárhol történjen a döntés, ez mindenütt és mindenki részére ugyanaz lesz.

A bécsi távirata Grey beszédéhez a következőket jegyzi meg: Annak a passzusnak tendenciája, mely arról szól, hogy a központi hatalmak Románia és Görögország rovására tettek ígereteket, egyszerű inszinnuáció, mely minden alapot nélkülöz. Elegendő rámutatni Bulgária barátságos nyilatkozataira, melyet Bukarestben és Athénben tettek, hogy mindenki tisztában legyen Grey Edward alattomos kijelentéseinek értékeivel.

Anglia legkritikusabb időszaka.

London, október 15. A Times parlamenti tudósítója írja: Az alsóház igen nyomott hangulatban ül össze, mert azok a reménységek, amelyeket a nyugati offenzívához fűztek, nem váltak valóra. A Balkán-krisis új izgató elemet fog belevinni a vitába. Edward Grey erre vonatkozó nyilatkozataitól fontos parlamenti elhatározásokat várnak. Valószínűleg foglalkozni fog a parlament azzal a kérdéssel is, hogy a külügyi hivatal a jövőben megkíméljék az alsóház kritikájától. Semmi kétség, hogy a következő hat hét a háború kitörése óta a legkritikusabb időszaka lesz Angliának.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: „Kávéházi Konrád” operett üdönőség először.

* Játékonycehu hangverseny. Varjassy Lajos dr. kereskedelmi- és iparkamarai titkár elnöklése alatt az egyesült daloskörök és műkedvelők, valamint a Ferencvárosi polgári fiúiskola növendékei Zoltai Mátyás, Szántó Péter és Schleifer Antal tanárok vezetésével október 17-én, vasárnap este 8 órakor a Kulturpalota nagytermében a Vörös Kereszt-Egyesület és az aradi rokkant katonák javára játékonycehu hangversenyt rendeznek a következő műsorral: 1. a) Királydal, b) Hunyadi induló. Vezeti Szántó Péter tanár, éneklék a daloskörök tagjai és a Ferencvárosi polgári iskola növendékei. 2. Rubinstein. (Vonnegyes) 1. 2. tétel. Előadják: Karhanek Ferenc, Zoltai Mátyás, Wagner József dr. és Unger Ernő. 3. Népdalgyűjtemény. Férfi karra alkalmazta Zoltai Mátyás tanár. Előadják az aradi egyesült daloskörök. Mozart W. A.: D-dur koncert Zoltainé Dávid Mária urnó zongorakíséretével előadja Karhanek Ferenc hagedulánár, magánzeneiskolai igazgató. 5. Az imádkozó király. Irta és felolvassa Galleriné Martini Hilda urnó. 6. a) Tosti F. Paolo: Todeesehnen, b) Gastaldon S.: Madrigal. Éneklék Vasata Rudolf, a Karhanek-zeneiskola énektanára. Zongorán kíséri Zoltai Mátyás tanár. 7. a) Bach I. S. Air: b) Wieniawsky: Legenda. Zoltainé Dávid Mária urnó zongorakíséretével előadja Karhanek Ferenc igazgató. 8. Oper. észl t.

Előadja Várady Margit színművésznő, a budapesti Operabaz ösztöndíjas tagja. Zongorán kíséri Kaletsky Vilma zongoránár. 9. Aktuális német dalok, előadja Reinhardt Margott, a berlini Theater des Westens művésze. Zongorán kíséri Kaletsky Vilma zongoránár. 10. Tábori élet. Dalok. Előadja Kobza Imre. 11. a) Az őrségen. Férfikarra alkalmazta Zoltai Mátyás tanár. b) Himnusz. Vezeti Schleifer Antal tanár. Előadják az aradi egyesült daloskörök. Belépő-jegyek: 3 korona, 2 korona, 1 korona 50 fillér, 1 korona 20 fillér és 60 fillér.

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal a most felújított regényes operett A Bolond kerül színre, a fő női szerepben Várady Margittal, a többi szereplők maradnak szintén a régiék. Este 7 és fél órakor rendezés helyárrakkal a Kávéházi Konrád bohózatos operett üdönésnének lesz a második előadása. „A Kávéházi Konrád” szombaton kerül először színre, Guthy Soma és Barna Izsó bohózatos operettje, mely a fővárosi színházban folyton zsúfolt házakat vonzott, Aradon is meghozza a kívánt sikert, a szereplők mindannyian tudásuk és tehetségük legjavát viszik a színpadra, a bohózatos helyzetek végtelensége állandóan vig hangulatot teremtenek, melyben oroszra része van Győző és Járay Sándornak. Az üdönésnéhez Barna Izsó pompás zenét állított össze, mely csakhamar népszerűvé fog válni.

* Egy rezervista álma. (Az Apolló színház szombati és vasárnapi eseménye.) Minden elfoqltás nélkül állanitható meg, hogy az összes háborús tárgyú filmek között legelső helyet foglalja el az a nagyszabású mozidráma, a mely Ziehrer „Egy rezervista álma” című csodás zeneművére készült. Nem statiszták ügyetlenül megráztott rohamait látnuk ebben a kolosszális drámában, hanem a harotéren készült eredeti fölvételek nyomán a legrettenetesebb ütközések és rohamok folynak le a szemünk előtt. Nem a meséhez csinálták ezeket a háborús jeleneteket, hanem a páratlanul álló harotéri fölvételekhez csinálták Ziehrer zeneműve nyomán a szűsét. Százazrek csodálták meg ezt a grandiózus művet s az érdeklődés még egyre fokozódik. Az Apolló-színháznak a közönség nagy tömegének egyes kivánságára kellett megszereznie „Egy rezervista álma”-t, amelyet szombati és vasárnapi műsorán mutat be. A nagyszabású kép lejártsága közel két teljes órát vesz igénybe. Az előadások pontosan 5, 7 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatlagosak.

* Teddy mint népfelkelő. (Egy népfelkelő vidám története az Urániában.) Az aktuális vigjátékok már sok meleg estét szereztek a színház közönségének. Ezek a pezső humorból, jókedvtől és szépséges komikumtól duzzadó bohózatok legkönnyebben találják meg az utat a szívhez, mert benne a ma van kevélyesen és ötletesen lerajzolva és a népfelkelő életnek kalandos, de mégis szép és mulattató helyzetét mintegy önmagunkat állítja elénk. Teddy az utólrhetetlen nagy művész komikumával a siker legnagyobb részére tart számot. Ha megjelenik a filmen ez a nagy művész, minden mozdulatára, minden gesztusára óriási tapsot kelt. A színház tegnapi bemutatója igazolta nagyszámú közönségével és viharos derűjével, amit a berlini nagy lapok kritikaképen írtak a darabról, hogy: ez a kiváló film elejétől végéig vidámságot kelt és hogy ez a film az aktuális vigjátékok legkitünőbbike. — „Csak álom volt” világszenzáció, Erő Morénával a főszerepben, legközelebb az Urániában.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Mután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénz küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Szerbia nem kap segítséget.

(Csapataink győztes előnyomulása. — Görögország nem mozdul. — A szalonikil segítség tehetetlen.)

Budapest—Bécs—Bukarest, okt. 15.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A szerb hadszíntéren támadó oszlopaink előnyomulása tovább folyik az alsó Drinánál, Belgrádtól délre és a Morava mindkét partján Pozsarevac irányába. A Szávánál és a Dunánál élénk munka folyik, derék pionirjaink fáradhatatlanul és lázasan dolgoznak a hidépítési munkálatokon, úgy, hogy egyre nagyobb csapatmennyiségek vihetők át a szerb területre. A Szabác előtti rendkívüli erős és véres harcokban az ellenséges állásokat részben megsemmisítettük és a területet a szerb hullák óriási tömege borítja.

Négy hadosztály a szerbeknek adott segítség.

Milano, október 15. Mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy a négyesszövetség hivonásra vette Görögország beavatkozását akkor, mikor elhatározta, hogy csapatokat szállít partra Szalonikiban. A számítás azonban balul ütött ki és ennek következtében megváltozott az egész balkáni haditerv, ugyiszólván ekkor elvesztette a szalonikil akció is, amelyet a diplomáciai tárgyalások befolyásolására szántak. Az entente csatlósítását legjobban illusztrálja a Stampa cikke, amelyben Németország, Auszria-Magyarország és Bulgária támadásának eshetőségeit vitatja Szerbiával szemben. A kétoldalról egyszerre történő offenzívával szemben legalább hatszáz ezer emberre lenne szüksége Szerbiának, pedig Szerbia és Montenegró összes hadereje legfeljebb négyszáz ezer főnyi. A Stampa cikkéből kiérezhetjük, hogy az entente arra számított, hogy a hiányzó kétszáz ezer katonát Görögország és Románia fogja szolgáltatni, Franciaország és Anglia kénytelen teljes haderejét a nyugati fronton összehívni, Oroszország pedig nem küldhet expedíciós hadsereget Varna—Burgas felé és nem rendelkezik oly erővel, amelyek Románián át átvadhatnának.

Szerbia sorsa tehát a végső sikeről függ. Ha Oroszország és a négyesszövetség győz, akkor Szerbia is megmenekül, de különben magára marad. A Stampa megállapítja, hogy Szerbiának a Szalonikiben pariraszállított négy divízió kivül nem áll rendelkezésére semmiféle idegen segítség. A szerb detenzívának tehát mindent el kell követnie, míg az entente diplomáciája Görögországban és más balkáni államokban nem éri el a kívánt sikert.

Három óra alatt történt az átkelés három folyón.

Krisztiánia, október 15. Az Aftenposten a Belgrád bevételét megelőző hadműveletéről a következő érdekes részleteket tudta meg:

A Száván, Dunán és Drinán való átkelés három órán belül ment végbe. A magyar vasutakon előzően óriási mennyiségű hadianyagot szállítottak a megfelelő pontokra, anélkül, hogy az ellenség ezt megzavarhatta volna. Az osztrák-magyar hadállások felett átkelő francia repülőgépeket részben ügyes manőverezés által megtévesztették, részben lelőtték. Közvetlenül az át-

kelést megelőzően szörnyű tüzelést indítottak a szerb csapatok ellen, a melyek az átkelést követő általános támadás alkalmával óriási veszteségeket szenvedtek.

Sándor trónörökös menekülése a fogság elől.

Zürich, október 15. A St. Gallener Zeitung Nisbe kiküldött tudósítója jelenti:

Belgrád ostromakor Sándor szerb trónörökös is a városban tartózkodott és csak a legutolsó pillanatban menekült el az egyetlen automobilon, az ifjú Lord Hixton angol vezérkari tüzérkapitány társaságában. A menekülés előtt mintegy tíz perccel már erős magyar honvéd osztagok lepték el a városnak a Duna felé eső részét és megkezdődött a véres utcai harc. Az automobilra egy helyen rá is lőttek. A trónörökös csak a legnagyobb könnyörgésekre szánja el magát a menekülésre és ha még késlekedik, csaknem bizonyos, hogy a magyar csapatok fogságába került volna. Azok közül a tiszték közül, akik vele együtt voltak és a dunsai fronton folyó hadműveleteket irányították, többet elfogtak és még több elesett.

Küritették-e Belgrádot?

Köln, október 15. A Kölnische Zeitungnak jelenti a svájci határról: A Havas-ügynökség közli a Matin athéni jelentését, a mely azt mondja, hogy a központi hatalmak hadserege ezer gránátot lőtt Belgrádra és két városnegyedet lerombolt. Ugyanekkor azonban a Havas-ügynökség a következő nemi táviratot is közli: Belgrádot ki kellett üríteni, hogy az ellenség bombázásától megkíméljék. Ez az ellentmondás ismét azt bizonyítja, hogy ellenteleink mennyire nem szeretik az igazságot.

A szerb kormány menekülése.

Monastir, október 15. Pristinában számos hajót lefoglaltak a szerb kormány és hadvezetőség számára. Valószínű, hogy a kormány a követségekkel együtt Nis helyett végleg itt fog letelepedni. A kormány tagjai nem maradnak Kragujevacban, mert ki vannak téve a repülők bombázásának kívül annak is, hogy a főhadiszállást esetleg nemsokára el kell onnan helyezni.

Szerbia utolsó reményei.

Nis, október 15. A Pravda írja, hogy nemsokára megint az egész Balkán lángban fog állani, mert Szerbia azt reméli, hogy a bolgár támadásra nemsokára a román és görög beavatkozás lesz a felelet.

Görögország nem lát okot a beavatkozásra.

Kopenhága, október 15. Párisba érkezett athéni jelentés szerint a szerb kormány kérdést intézett a görög kormányhoz, hogy mivel Szerbiát Bulgária megtámadta, nem kell-e beállottnak tekinteni a casus foederis. Görögország erre azt válaszolta, hogy a Szerbia elleni bolgár támadás a jelenlegi körülmények között nem

érintheti a görög-szerb szerződés határozatait.

Az entente csapatal Szalonikiben.

Chiasso. Luigi Magrini jelenti Szalonikiből: Moron angol generális és Wells tengernagy ma Szalonikibe érkeztek. A Szalonikibe érkezett szerb tiszték azt beszélik, hogy az osztrák, magyar és német csapatok nagyon sok nehéz tüzérséget használtak Belgrád bevételénél. Több mint száz ágyút állítottak fel a szerb főváros ellen. Szalonikiből elinduló minden vasúthoz Gewehben több kocsit csatolnak, melyekben géptegyveres katonák vannak.

London, október 15. A Reuter-ügynökség római tudósítója felhatalmazást kapott annak kijelentésére, hogy a négyesszövetség kormányai intézkedéseket tettek, hogy nagy erővel vonuljanak Bulgária ellen. Hír szerint száz ezer embert szállítottak partra Szalonikiben.

Milano. A Corriere della Seranak jelenti Athénből: A szalonikii események érethetetlenül zavarosak. Nem lehet megérteni, hogy mi volt az oka annak, hogy a már vonatra tett szövetséges csapatokat közvetlenül az elindulás előtt ismét kiszállították a vonatból. Némi lehet, hogy a szövetségesek már későn érkeznek.

Szerb katonaszökevények bolgár földön.

Szofia. Strumicából érkezett jelentések szerint tegnap 950 szerb katonaszökevény érkezett oda és fegyvereikkel együtt megadták magukat a határőrségeknek.

Tüntetés a bolgárok mellett.

Bécs. A bolgár követség előtt ma este lelkes tüntetés volt. A bolgár követ a tüntetésre megjelent lakása ablakánál és beszédet intézett a tömeghez.

Konstantinápoly. Az itteni bolgár templomban holnap vallási szertartás lesz a bolgár hadsereg győzelméért.

Bulgária hadállapotban áll Szerbiával.

Konstantinápoly. Kolusew bolgár ügyvivő délután jegyzéket nyújtott át a nagyvezérnek, amelyben közli, hogy a bolgár csapatok, minthogy a szerbek a bolgár területet megtámadták, jogos védekezésben viszonzották a támadást. Bulgária tegnap óta Szerbiával hadállapotban levőnek tekinti magát.

Folytatják a csapatszallítást Szalonikibe.

Pétervár. A Rjecs közli: Diplomáciai körökből az a hír szivárgott ki, hogy a szövetségesek elhatározták a csapatszallítások folytatását a görög tiltakozás ellenére. Alig hiszik, hogy Görögország erőszakkal ellen fog állani. Ebben az esetben a szövetségesek Görögországot blokáddal kényszeríthetnék semlegessége feladására.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

H I R E K. LEGUJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Konstantinápoly, október 15. (Hivatalos.) Flottánk egy része néhány nap előtt a szebasztopoli park közelében elsüllyesztette a Cadia és Achesrom orosz gőzöket, amelyek cukor és vajszállítmányt vittek. A Dardanella-fronton Anafortánál tüzelésünk tegnap megrongált egy ellenséges repülőgépet, amely Tuzlogileiltől keletre lezuhant. Ariburnu szakaszon az ellenség időközönként megszakított sikertelen tüzelést indított valamennyi állásunk ellen. Sedil-Bahnál tüzérségünk menekülésre kényszerített a tengerszorosból egy ellenséges torpedónaszádót, amely balszárnnyunkat Kerevisdere magasából löni igyekezett. A többi fronton a helyzet változatlan.

Berlin. A Wolf-ügynökségnek jelentik szikratávíron Newyorkból: A Nicosian angol hajó négy amerikai matróza eskü alatt vallotta New Orleansban, hogy az angolok legyilkolták egy német elsüllyesztett buvárhajó tizen négy védtelen emberét. A buvárhajó meztámadta a Nicosiant. Egyszerre feltűnt amerikai színekkel egy hajó, amelyről kiderült, hogy a Baralon nevű angol hadihajó. Ez tüzelt a buvárhajóra, elsüllyesztette azt és a vízből menekülő legénységet, a melyeket a Nicosian fedélzetére vett, ott az angol hadihajó matrózái revolverrel lelőtték.

Chiasso. Dacára, hogy a Nisből érkező táviratok Szerbia segélykiáltásait tolmácsolják a nyilvánosság előtt, a cenzura elnyomja az összes olasz lapokban azt a törekvést, amely Olaszországnak a balkáni akcióban részvételét igyekszik sürgetni. A Salandrához és Sonnínóhoz közel álló „Giornale d'Italia” azt írja, hogy Olaszország egyelőre nem fog csapatokat küldeni a Balkánra, mert Olaszországnak a monarchia elleni akciója a monarchiának egy millió katonáját köti le és az ellenségnek ezzel jelentékeny szolgálatot tesz. Ezt csökkentené, ha olasz csapatokat elvonnának a frontról. Az ellenzéki Avanti szerint Olaszországnak télen is sok csapatra lesz szüksége frontján.

Athen. Az entente athéni követei a görög kormányt átnyújtották Anglia, Francia és Oroszország közös jegyzékét, melyben követenik a partraszállítás tuámanak visszavonását, különben emendek a blokadot. Hír szerint a görög kormány visszautasítja az entente követelését.

Szófia. Orosz Sopuli volt görög miniszter ma kihallgatáson jelent meg Ferdinánd királynál, akinek átnyújtotta Konstantin király sajátkezü levélét.

Szotia. Illetékes helyről közlik, hogy ma reggel az áttalános támadás Szerbia ellen megkezdődött.

Amsterdam. A francia kormány igyekezete, hogy Olaszországot a Balkán akcióban részvételre megnyerje, megúsultnak tekinthető.

Miano. A Corriere della Sera nagy megiepetéssel álapítja meg, hogy tolyton ismerődő osztrak-magyar előretörések eszlehetők az olasz fronton. Lát szolag az osztrak-magyar hadvezetőség

a háborút olasz területre akarja vinni. Az ellenségnek, úgy látszik, érdekében áll az olaszokat megakadályozni abban, hogy Szerbiának segítségére siethessenek.

Rotterdam. Szeptember tizenötödike óta a londoni rendőrség 23,610 személyt ítelt el, a kik vonakodtak a nemzeti hadseregregiszter számára személyi adataikat bejelenteni.

Pétervár. Az orosz távirati ügynökség jelenti: A szövetségesek pénzügyminiszterei megállapodtak abban, hogy az entente hatalmak pénzforszárait egyesítik a háború sikeres befejezéséhez.

Páris. A francia szenátusban Viviani minisztereinek telovasta a kamarában tett nyilatkozatát és miután ebben a nyilatkozatban az Olaszországról megemlékezés hiánya feltűnt, most hozzáfűzte, hogy a szövetségesek hiszik, hogy a Balkánon Olaszország közreműködésére is számíthatnak. A szenátus küügyi bizottságában bővebben fog nyilatkozni Viviani a helyzetről.

— **Arad város jegyzése a harmadik hadikölesőre.** A város pénzügyi bizottsága hétfőn délután ülést tart, hogy a törvényhatóság részére javaslatot készítsen a harmadik hadiköleső jegyzése alkalmából. Ezuttal is nagyobb összeggel siet a hazafias cél támogatására a város és valószínű, hogy legalább egy millió korona erejéig vásárol a győzelmünket biztosító és a városnak évente igen szép jövedelmet jelentő kötvényeket. A tanács által kért kölcsönajánlatok felett az október 27-én tartandó közgyűlés dönt.

— **Az országgyűlés egybehívása.** Budapestről jelentik: A Ház valószínűleg november tizenötödikén kezd meg néhány hétra tervezett harmadik háborús ülésszakát. Tárgyalás alá kerül az 1915-16. évi költségvetés második részletéről és az élelmiszerekkel üzött visszaélések megállítására alkotott több törvényjavaslat. Hír szerint, de természetesen ez még megerősítésre szorul, a kormány újból előterjeszti a Pénzügyügyi Központ létesítéséről szóló javaslatot is.

— **Kitűnő bortermés Aradhegyalján.** Apateleken, Aradhegyalja egyik legjobb szőlő és bortermő helyén most fejzódott be a szüret, amely október 4-ike óta tartott. A szüret eredménye a lehető legnagyobb. Ezek óta nem emlékeznek ilyen kitűnő termésre, mely úgy minőségben, mint mennyiségben is igen jó. A termés holdankint negyven hektoliter. Az egyszerű boroknál husz, a nemes fajoknál pedig huszonnégy százalékos cukortartalom mutatkozik. A kitűnő minőségű borok iránt nagy kereslet: hetvennyolc-nyolcvan koronát adnak hektoliteréért novemberi átvétellel. A vételkedv olyan nagy, hogy a termés legnagyobb része már is el kelt.

— **Amerika fegyverkezése.** Washingtonból jelentik a Reuter-ügynökségnek: Wilson elnök hozzájárult a hadügyi államtitkár javaslatához, hogy a hadsereget százezer emberrel szaporítsák és nevezetesen főnyi tartalékot állítsanak fel. A reform következtében a hadügyi kiadások 164 millió dollárra emelkednének és ez 75 millió többletet jelent, mint eddig. Az államtitkár javaslata szerinti a flotta kiadásait kerek 80 millió dollárral kellene szaporítani.

— **A cár vadászkastélyában.** Egy tábori levélben megírta néhány hét előtt az Aradi Közlönynek valaki, hogy a cár híres vadászkastélyának romjainál vonult el csapatával. Természetes, hogy a cárnak több híres vadászkastélya van és ezek közül nem egy került már csapataink kezére. A mieink becsben és tiszteletben tartották a kastélyokat, de a visszavonuló oroszok bizony még az atyuska birtokát sem respektálták és így lehetséges, hogy feldúltak cári vadászkastélyt is. Azonban ez a feldult kastély nem volt a cár legszebb és leg-híresebb vadászkastélya: a bialovicsi, mert ez érintetlen épségben áll. Egy aradmegyei tüzérfőhadnagy küldte meg édes apjának a 15.000 holdas őserdő közepén álló kastély fényképét. Az emeletes vadászkastély előtt pompás park terül el, földszintjéhez széles terrasz vezet, amelyet sűrű bokrok árnyékolnak be. A fotográfia érdekessége az, hogy a főbejárat előtt osztrák-magyar trénszekér áll, a park gyepe pedig a mi tisztünk sétálgat nyugalmasan. A parkban, a vadászkastély előtt csapataink különösen nagy ünnepséget ültek: itt bucsuzott el az őserdőben harcoló osztrák-magyar hadosztálytól Lipót bajor herceg hadosztályparancsnok. A kép a legjobb bizonyossága, hogy ezt a kastélyt nem rombolták össze az atyuska katonái.

— **Útcai botrány a francia beszéd miatt.** Berlinből jelentik: Augusztus havában Berlinben kinos jelenet játszódott le az utcán két előkelő társadalmi állású úri ember, Kettner Pál charlottenburgi lelkész és Vogt Oszkár dr. tanár, a neuro-biológiai intézet igazgatója között. Kettner lelkész aznap, amikor fiának el-estéről értesült, ment a Königin Augusta-Strassén. Előtte ment egy ur családijával, aki franciául beszélgetett a társaság egyik hölgytagijával. Kettner lelkész felesége felháborodott a francia beszéden és megjegyzéseket tett. Ebből hangos szóvita támadt, amely veszekedéssé fajult. A franciául beszélő ember Vogt dr. tanár, akinek felesége, mint utóbb kiderült, francia származású, lefogta a lelkész kezét, mert ez állítólag botot emelt rá. Az esküdt-bírótság ma tárgyalta az ügyet. A tárgyaláson a lelkész hangsúlyozta, hogy ilyen időkben tapintatlanság az utcán ellenséges nyelven beszélni és ő reá ez különösen hatott aznap, amikor a fia el-estéről értesült. A bíróság az összes tanúk kihallgatása után a megvádolt lelkészt felmentette.

(A kis esetet Aradon is megszivlelhetnék. A korszón, elegáns cukrászdában szinte tüntető hévvel beszélnek — különösen hölgyek (még pedig távolról sem francia származású hölgyek) — franciául. Amíg majd Aradon is nem tessék szóvá az ilyen izléstelen, hivalkodó francia csevegést...)

— **Kitüntetések.** A király Paold Ottokárt, a 6-7. tábori kórházhoz beosztott törzserost az ellenséggel szemben teljesített kitűnő és önfeláldozó szolgálata elismeréséül a katonai érdemkereszt szalagján viselendő Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. — A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az ellenséggel szemben teljesített különös kötelességű szolgálata elismeréséül Maringer József 1. lovashadosztályhoz beosztott 33. gyaloezredbeli első osztályú számvivő altisztnek a koronás ezüst érdmkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

— **Hadbavonult román vezér.** Nagyszébenből jelentik: Maniu Gyula, a magyarországi román politikusok egyik vezérfőfia ma nagyszébeni tüzérezredhez, mint önkéntes népfelkelő bevonult.

— Hadnagygyá előléptetett önkéntes. A király Simon Mihályt, a XX. tábori tüzérezred egyéves önkéntesét az ellenséggel szemben különösen hasznos és érdemteljes szolgálata elismerésül rangsoron kívül hadnagygyá nevezte ki. Simon Mihály, aki a Bethlen Gábor Kör tiszteletbeli elnöke és az Egyetemi Lapok felelős szerkesztője, önkéntes vállalkozás folytán az egyik távoleső harcúterrel összefüggő területen fontos és igen veszélyes körülmények között végrehajtható megbízást nyert. Ezt a feladatot a legnagyobb nehézségek leküzdésével fényesen oldotta meg, amiért a német császári a Vaskereszttel, a török szultán a Medsidje-rendjellel, hadseréglőparancsnokságunk pedig az első osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki, amit annakidején az ezredéhez történt visszatérésekor Temesvárott ünnepiesen tűztek a mellére. Most az igazán ritka és fényes királyi kitüntetés adja meg hátrországnak és nagy eredményeket elérő képességeinek legjobb elismerését. Ujabbán ismét önkéntes jelentkezés folytán az olasz harcúterre teljesít szolgálatot.

— Kisjelen tiz korona egy kiló zsir. Egy kisjeleni olvasónk írja a következő panaszos sorokat:

— A zsir drágaságában Kisjelen országos rekordot ért el, amennyiben ebben a tejjel-mézzel folyó országos hírvé sertésstenyészti vidéken a disznózsir kilogrammjáért 10 koronát kértek és adtak és adnának, ha hozzá lehetne jutni. Ezt az olympusi ambrosziát ugyanis csak egyetlen egy helyen csepegtették a kevés kiválasztott éhes halandónak s így csak kevesen juthattak e tüneményeszerű élelmicikkhez. Nagy irigységgel és szomorúsággal olvastuk b. lapjában, hogy — hála az aradi rendőrség éberségének, a hizott szárnyas kilója 3 korona a mi öt koronás árainkkal szemben. E mellett a szárnyastulajdonos paraszt asszony még mindig azt hiszi, hogy jószágát kótya-vetyélte és még többet kaphatott volna. Aggódva kérdezzük az intéző köröktől, hogy mi lesz a télen és tavasszal, midőn a főszezonban, a bőség idején megfizethetetlen árt követelnék a termelők és tenyésztők. A múlt héten történt ugyan az áremelkedés megszorítása és korlátozása ellen a rendőrség részéről félszék kísérlet, mely biztató reményeket keltett a esüggedt fogvasztó, — különösen tisztviselő — közönségben. Az öröm — sajnos korainak bizonyult és a zöldelő remények is csakhamar szétfoszlottak, elhervadtak. Mivel ugyanis a — preventív óv — és ellenőrző intézkedések elmaradtak, a telhetetlen moloch e héten még vakmerőbben és számérmetlenebbül ütötte fel fejét.

— Az entente értékek csökkenése. Stockholm-ból jelentik: A Stockholms Dagblad londoni levelezője táviratozza lapjának: Franciaország, amely a háború eddigi költségeit váltók és bank-kölcsönök útján fedezte, e hónap végére nagy hadikölcsön felvételét készíti elő, amely 95 százalék árfolyamon kerül kibocsátásra. Az angol kormány a londoni rubel-árfolyam támogatására nagy hitelszeget becsatolt rendelkezésére. Az angol sterling a skandináviai tőzsdéken az utóbbi három hónap alatt közel öt százalékkal esett vissza, amit Anglia kivitelének rendkívül nagy csökkenése okozott. A londoni tőzsdéken továbbra is igen nagy a spekuláció, aminek következtében a gyapot- és a buzaárak példátlan mértékben emelkedtek.

— Igazgatói véglegesítés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Broda Béla brádi állami polgári iskolai igazgató tanítói igazgatói minőségében végleg megerősítette.

— Feltalálták a tökéletes mű-kart. Berlinből jelentik: A modern orihopedia egész sorát állította elő oly művétagoknak, melyek a hiányzó kart és kezét pótolják. E feladatnál legnehezebb volt a karok és ujjak számos mozgási lehetőségének pótlása, amely eddig nem volt épen tökéletesnek mondható. Sauerbruch dr. zürichi egyetemi orvostanár Stodola dr. mechanika professzorral együtt megalkotta a művétagok e problémáját és eredményes kísérleteiről a „Medicinische Klinik“ című német orvostudományi szaklapban számol be. Allatokon végzett kísérletek során sikerült Sauerbruch dr.-nak az amputálás után megmaradt vastagcsontok idegeit és izmait úgy alakítani, hogy azok erőfelfejtésre alkalmasakká váltak. Emberi hullákon végzett experimentumok alatt a két tanár plasztikus műtétet végzett, amelyek megtehető és alkalmas erőforrásokat szolgáltatnak a műkezek mozgásához. A nehéz feladat technikai kivitelének érdeme Skodola tanáré, az általa szerkesztett mű-kar és mű-kez olyan, hogy az izomesonkokkal való kapcsolatban a kéz spontán mozgásait lehetővé teszi. Az izom-csoportok vékony hasadékok által vannak egymástól elválasztva. Az elválasztó hasadék kis osatornává van átfórmálva, amelyen át egy vékonyka kis cső húzódik, mint erőátvivő eszköz. A jó eredmény eléréséhez szükséges, hogy az amputálásnál jó osont-csontot formáljanak és tekintettel legyenek arra is, hogy a lágy részek a későbbi kezelésre alkalmasak maradjanak. Sauerbruch, aki hosszú ideig működött a német fronton reményli, hogy a Skodola tanárral egy német lazarettben folytatott közös munkálkodása végleges eredményekkel fog járni.

— Hatvan mozijegy a sebesült katonáknak. Az Aradi Közlöny kiadóhivatala, Kovács Vince kulturálisnok által a visszaküldött Aradi Közlönynek év végeig kilizetett hat korona előfizetési díját, mint megirtuk, arra használta fel, hogy a tanács által a mozikból kitiltott sebesült katonák részére belépő jegyet vásárolt. A hatvan jegyből a Fischer Elis tartalék kórház vezetősége a kiadóhivatalhoz küldött elismervénye szerint harmincat, a Lyceum kórház vezetősége ugyancsak harmincat vett át, hogy az ott ápolt sebesült hősök között azokat sorsosztva, az Uránia és az Apolló mozik előadásait látogathassák.

— Az oroszoktól zsákmányolt gépfegyverrel megajándékozott honvédegyalozezred. Február 22-én a 12-ik m. kir. honvédegyalozezred 11-ik százada a Vola Michovától északra fekvő egyik orosz hadállást önszántából támadta meg rohammal egyik támadásunk során. Tisztek és legénység egyformán oly fényesen hajtották végre ezt a rohamtámadást, hogy 7-szeres túlerő, az orosz hadállást megszálló hét század adta meg magát, 5 tisztet és 407 közembert ejtettek foglyul s nagymennyiségű hadiészerezen felül 3 gépfegyvert zsákmányoltak. A megkaparintott gépfegyverek egyikét nyomban a futó ellenségnek irányították s ennek menekülő maradvékára tüzeltek vele. Az ezrednek ragyogó vitézi tette maradandó emlékeül azt a gépfegyvert ajándékozták örök időkre, amelyet az ellenségtől szedett el s a melyből azonnal a fejét vesztetten szaladó ellenségre kezdett löni. A hadsereg főparancsnoksága ezenfelül az egész 11-ik századot külön elismerő dicséretével tüntette ki.

— Az aradi Vörös Kereszt rendkívüli közgyűlése. Az Aradi Vörös Kereszt választmány rendkívüli közgyűlését, amelyet október 10-én elhalasztott Augustia főhercegné asszony látogatásának előkészítése miatt, a most következő vasárnap, október 17-én délelőtt fél 12 órakor tartja meg a városháza emeleti tanácsstermében. A rendkívüli közgyűlést megelőzőleg 11 órakor a választmány tart ülést szintén a tanácsstermében. Külön meghívókat az elnökség nem bocsát ki, hanem a lapok útján kéri az egyesület választmányi és rends tagjait, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— Strauss Richardot Bukarestbe hívják. Bécsből jelentik: Strauss Richard Bukarestből meghívót kapott, hogy két hangversenyt dirigáljon. A meghívóban hangsúlyozzák, hogy a mestert politikai okok ne tartsák vissza Bukarestbe való jövetelétől, mert mindenütt biztosra veszik, hogy Románia a háborúban semleges marad.

— Meleg trikók gyermekek és felnőttek részére, szép fiúapok és leányka kalapok, keztük és harisnyák, ugyancsak gyermek-kocsk és gyermekszékek gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Nagyáruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Táborba való küldésre alkalmas olvasmányok, levélpapírok és noteszek Kerpelnél.

Akik nem ismerik az ezerkoronást.

(Vasuton elloptott 23.000 korona. — „Nagyság szerint“ elosztott bankók.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, október 15.

Néhány hét előtt huszonháromezer koronát loptak el Apahida és Dés között Stösszel Zoltán mezőmehesi bérlőtől egy harmadosztályú kocsiiban.

A bérlő egyik fülkéből a másikba ment át és amikor visszatért helyére: észrevette, hogy nagy tárcája, amelyben huszonháromezer koronánál több pénz volt: hiányzik. Az volt a gyanuja, hogy meglopták. Szólt a kalauznak, aki megmotozta a kocsi összes utasait, még azokat is, akik a folyosón tartózkodtak. Csak azt az asszonyt nem bántotta, aki a folyosón a fülke melletti sarokban összekuporodva ült. Az asszonyt azért nem vizsgálták meg, mert már akkor is a sarokban ült, mikor a károsult a fülkébe bement és ugyanezen a helyen tartózkodott akkor is, mikor eltávozott. Az volt a látszat, hogy ő nem lehet a tettes. Ez az asszony, aki román nemzeti viseletben volt, Marosludasnál leszállt a vonatról.

A bérlő azonnal panaszt tett a marosludasi csendőrségben, amely több szomszédos csendőrőrsrel együtt tíz napon át nyomozott. A kutatás eredménytelenül végződött, bár egy igen figyelemreméltó körülmény volt segítségére a nyomozásnak, még pedig az, hogy Stösszel tárcáját üresen ugyan, de megtalálták Felföldy Béla marosludasi főszozolgabíró kertjében. Miután a csendőrök nyomozása nem járt sikerrel, Stösszel Zoltán tíz nap múlva Budapestre jött s a főkapitányságon is feljelentést tett. Budapesti detektívek Marosludasra utaztak és megkezdtek a kutatást. A tettes személyét illetőleg semmitéle támpontot nem kaptak s nem tudtak arról sem, hogy a sarokban ülő román asszonyt nem motozták meg. Csak egy ténybeli adat állott rendelkezésükre, még pedig az, hogy az üres pénztárcát a főszozolgabíró marosludasi kertjében megtalálták. Ennek alapján arra következtettek, hogy az, aki a tárcát elcsente, Marosludasra szállt le a vonatról.

A detektívek a közigazgatási hatóság útján felszólították a marosludasi vonalon levő összes közsegek biráit és kisbiráit, hogy állapítsák meg: szeptember 7-én kik voltak távol a falujokból, kik utaztak vonaton? A kik aznap nem voltak odahaza, azokat állítsák be Marosludasra. A kisbirák Marosludasról és a többi közsegekből összesen száznegyven embert, férfiakat és asszonyokat vegyessen, állítottak elő. A két detektív mind a száznegyven embert a legalaposabban megmotozta. Sztán Alimpe 19 éves mezőszegyei román napasámg

APOLLO

SZINHAZ

október 16-án, 17-én, szombaton és vasárnap

271

Egy rezervista álma

Ziehrer nagy zeneműve 4 felvonásban.

Az előadások hétköznapokon 5, vasárnap 3 órákor kezdődnek és nem folytatódások!

ködmönének ujjaiba bevarrva 66 korona 95 fillért találtak.

Sztán beismerte, hogy nála van az eltulajdonított pénz egyrésze. A detektívek kimontak a román legényekkel Mezőszengyelre, ahol egy viaskóban a kocsi-fészerben levő zsuptetejéről Sztán Alimpe elkérte a pénzt, amely zsebkezdőbe volt becsavarva. Tizenegy darab ezer koronást, egy darab százkoronást találtak a zsebkezdőben. Összesen tehát 11.166 korona 95 fillér volt Sztán Alimpenél elrejtve. Stőszel pénztárcájában pontosan 22.110 korona volt, tehát hiányzott még 11.943 korona 5 fillér.

Az román népszámos folytatásosan beismerte, hogy a hiányzó összeg Detrásán Tódorné mezőszengyeli asszonytól van. Elmentek az asszonyhoz, aki Betegh Sándor földbirtokos tenyáráján végez béresmunkát. Hosszas vallás után beismerte Detrásán Tódorné, hogy jutott a pénzhez. Mikor a károsult kilépett a fülkéből, kiessett zsebéből a pénztárca. Őült a sarokban s mikor a pénztárca a folyósó padlójára esett, gyorsan rálépett nagy csizmájával és ügyesen eltakarta a tárcát. Nagy lőtás-lulás és izgalom volt a vonaton, mindenkit megmozdítottak, csak őt nem. Marosludasnál le kellett szállnia s mikor a vonat megállott, a padlóról gyorsan felemelte a pénztárcát és zsebébe rejtette. Eszrevette ezt azonban a folyósón álló Sztán Alimpe. Mikor elhagyták a marosludasi állomás-épületet, a legény utóna lopódzott s megbökte őt. Elmentek egy kuko-

ricásba s ott történt meg az osztzkodás. A bankjegyeket nem ismerték. Ezer koronást sohasem láttak, ezért nagyság szerint történt az osztzkodás. Sztán Alimpe-nak adott 11 darab ezret s magának ugyanannyit vett, anélkül, hogy tudta volna, hogy az ezer koronás. A felezésnél azonban többet vett magának a kisebb bankjegyekből s így neki valamivel nagyobb összeg jutott.

A 22.110 koronából tehát összesen három korona öt fillér hiányzott. Sztán Alimpe bevallotta, hogy ennyit költött pálinkára.

Fog-Krém
KALODONT
70 Fillér
1880

NEMZETI SZINHAZ

Szombat, 1915. évi október 16. án:

B: Bérlet.

B: Bérlet.

Itt először:

Kávéházi Konrád.

Operette 8 felvonásban.

Kezdete este 7/8 órákor.

Felső rendező:

Rudnyánszky Endre.

Uj könyvek.

* A vörös kereszt. Molnár Viktor nyugalmazott államtitkár most már harmadik, átdolgozott kiadásban megjelent könyve, a sebesültekkel, hadifoglyokkal stb. való bánásmódot szabályozó genfi nemzetközi egyezményre vonatkozólag tájékoztat minden tudnivalóról. Az érdekes és hasznos kis könyv Radó Antal vállalatában, a Magyar Könyvtárban jelent meg s a Lempel R. (Wodlaner F. és Flai) cég adta ki; ára 60 fillér.

* Az Érdekes Ujság harmadik évfolyamának utolsó negyedéhez érkezett. Az Érdekes Ujság régi nagy terjedelmében s kipróbált művészi kiállításában lehetőleg még tökéletesedni iparkodik, esetenként műmellékleteket fog adni, megmarad annál a tradíciójánál, hogy időnkint ingyenes regény vagy novella-köteteket, különálló gyermekmellékleteket, karácsonyra ingyen naptárt és ingyen, mértékű képeslevegőlapokat fog nyújtani a közönségnek. Egyben pedig arra, a nagy érdeklődésre való tekintettel, amelylyel a közönség az Érdekes Ujság Háborus Albumának első két füzetét fogadta együttes előfizetést hirdet az Érdekes Ujságra és az Érdekes Ujság Háborus Albumára. Az Érdekes Ujság előfizetési ára negyedévre 8 korona 50 fillér. Az Érdekes Ujság előfizetési ára a Háborus Albummal együtt negyedévre 8 korona. Az Érdekes Ujság kiadóhivatala V., Vilmos császár-ut 78. sz. alatt van.

Jövedelmező

kenyérgyár

átvétele végett

üzlettársat keresek,

kinek legalább 10.000 korona befektethető tőkéje van.

Cím a kiadóhivatalban.

3928

Makkoltatási hirdetmény.

A borossebesi uradalom bükkmakk termését f. hó 18-án d. e. 10 órákor fogja alulírott hivatal helyiségében tartandó szóbeli árverésen legtöbbet ígérőnek négy csoportban bérbeadni.

I-ik csoport Menyháza, „Megyes és Gyalu mare” mintegy 600 hold, kikiáltási ár 1000 korona.

II-ik csoport Menyháza, „Ruzsa” mintegy 400 holdon, kikiáltási ár 500 korona.

III-ik csoport Menyháza, „Doszu és Sásza” mintegy 700 hold, kikiáltási ár 800 korona.

IV-ik csoport „Restyráta” mintegy 400 hold, kikiáltási ár 500 korona.

Feltételek megtudhatók alulírott erdőhivatalnál.

őzv. gróf Wenckheim Frigyesné erdőhivatala, Borossebes.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

SIROLIN "Roche"

szellőbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenkinek, aki huzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.

2. Azok, kik krónikus légzősúrlutban szenvednek, sirolint használnak.

3. Asztmában szenvedők, kiknek betegsége a sirolin használata jelentékenyen oszlokkent.

4. Strofokozisban szenvedő gyermekek, kiknek általában köhögésüket a sirolin előnyösen befolyásolja.

Magyarországi kizárólagos forgalmazója: Dr. J. Kalmár

Az aradi kir. Törvényszék.
6417—1915. P. I. szám.

Idéző hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék köz-
hírré teszi, hogy a Victoria takaré-
és hitelintézet r. t. felperesnek
Bertók Juon és társát alperesek
ellen 602 korona rész váltó tőke
és jár. iránt indított perében a
per felvételére határnapot tűzött
és felhívta a feleket, hogy az
1915 évi november hó 27. napján
dél előtt 9 órakor hivatalos helyi-
ségében I. emelet, 91. ajtószám
alatt jelenjenek meg, egyszer-
smind pedig az Amerikában is-
meretlen helyen tartózkodó Bertók
Juon volt monyoról lakos alperes
részére ügygondnokul Dr. Tamas-
dán Livius aradi ügyvédet, lakik
Aradon, nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperest,
hogy a fent megjelölt határnapon
és órában meghatalmazott ügyvéd
által jelenjen meg, mert ellenkező
esetben az ügygondnok fog he-
lyette eljárni.

Aradon, 1915. évi október hó
8. napján.

4019 Mészáros, s. k.
t. elnök.

25853—1915.

Hirdetmény.

A városi vágóhídon összegyü-
lemlő marhavérnek emberi éle-
zetre alkalmassá tétele tervbe vé-
tétvén, felhívjuk mindazokat, kik
erre vállalkoznak, hogy a feldol-
gozás módjáról kellő tájékoztatást
nyújtó ajánlataikat folyó évi no-
vember hó 1-ig Lócs Rezső gazda-
sági tanácsnoknál nyújtsák be.

Arad, 1915. október 8.

A városi tanács.

681—1915. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi tűzvédelem részére
szükséges 1—1 drb. tisztú zubbony
és nadrág, 10 darab legénységi
kabát, 34 darab zubbony, 34 drb.
pantallonnak, a hivatalszolgák ré-
szére szükséges 1 darab attila, 17
drb. zubbony, 18 drb. nadrág, 18
drb. mellény és 3 drb. köpenynek,
a rendőrség részére szükséges 21
drb. köpeny kamásával, 21 drb.
zubbony, 21 drb. pantallonnadrág
és 3 drb. magyar nadrágnak a
város közönsége által rendelke-
zésre bocsátandó posztóból való
elkészítése iránt folyó év október
hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az aján-
lati ár 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapirokban.

25385—1915.

Hirdetmény.

A honvédelminiszternek alábbi rendeletét tudomás vétel illetve
tájékoztatás végett ezúton tesszük közhírré: 18463. eln. 20 b. 1915.
szám. Valamennyi magyarországi vármegye és törvényhatósági joggal
felruházott város közönségének székhelyeiken. Budapest, 1915. évi
szeptember hó 25-én. I. A hadi szolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII.
törvénycik alapján a 13462. eln. 20. b. 1915. H. M. számú rendelettel
hadi célokra igénybe vett fém tárgyakért a következő térítési tételek
állapítottak meg:

Vörösréztárgyak. 1. Főzöedények, idegen anyagokból való szerel-
vény nélkül kilogrammonként a teljes súly szerint 5 kor. idegen anya-
gokból való szerelvényvel 4 kor. Amennyiben a szerelvények súlya
becslés szerint a teljes súly 20%-át meghaladja, a 20%-ot meghaladó
súlynak megfelelő arányú részlet az alapárul felvett 4 kordnából levonandó.
2. Egyszerű asztali készletek súlya szerint 5 kor. 3. Mosóüstök és gyü-
mölcsbefőző (lekvár) üstök 5 kor. 4. Tűzhelyekbe beépített vízmelegi-
tők csapokkal együtt súly szerint 4.50 kor. 5. Egyszerű víztartók súly
szerint 4 kor. 6. Fürdőkádák súly szerint 4 kor. 7. Egyszerű parásztartók
4 kor. 8. Egyszerű kályhaelőttelek súly szerint 4 kor. A 3., 4., 5., 6.,
7., 8. szám alatt felsorolt tárgyakon található vasalkatrészek becslés
szerinti súlya a teljes súlyból levonandó.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandó be s csak akkor vétel-
nek figyelembe, ha azokhoz
a bánatpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árverési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1915. évi október hó
11-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Pénzt

kereshet bárki, aki vadgesz-
tenye, makk, bükk, hárs-
virág, tökk és napvirág
magokat gyűjt. Bármely meny-
nyiséget veszünk, minden vasut-
állomáson waggonrakományon-
ként, azonnali készpénzfizetés
mellett.

Deutscher Bauernbund Wa-
renabteilung Budapest, V.,
Vilmos esászár-ut 60. 4025

685—1915. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke az eddig Reiner Béla által
bérelt Weitzer János-utcai leány-
iskolában levő bolthelyiségnek 975
korona évi bér mellett való bérbé-
adása iránt folyó év október hó
18-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzül leteendő a kikial-
tási ár 10 százaléka készpénzben,
vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a
szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vétel-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árverési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1915. évi október hó 11-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Nikkel tárgyak. Főző edények és egyszerű asztali készletek, faze-
kak, üstök, lábosok, fedők, sepronyok, tálak, tálcák kilogrammonként a
teljes súly szerint 12 kor.

Sárgaréz tárgyak. 1. Sárgarézlemez és tombaklemez árak (habüstök,
befőző üstök, tálcák stb.) ugyancsak egyszerű parásztartók és egyszerű
kályhaelőttelek sárgarézből, bronzból és tombakból idegen anyagokból
való szerelvény nélkül súly szerint 3.75 kor. idegen anyagokból való
szerelvényel súly szerint 3 kor. 2. Egyszerű öntött sárgaréz gyertya-
tartók súly szerint 3.20 kor. 3. Vasalók, lapos súly szerint 3 kor.
Vasalók domboru súly szerint 3.50 kor. 4. Félkilogrammos és ennél
nehezebb súlyok súly szerint 3 kor. 5. Egyéb egyszerű öntvények súly
szerint 2 kor. 6. Egyszerű függönyrudak, (csövek) és tartók, szőnyeg-
rudak, fogantyú és védőrudak (csövek) betét nélkül vagy könnyen
eltávolítható betéttel (a betét az ár megállapításánál nem vétetik
figyelembe) 3.50 kor.

Általános határozványok: Hibás tárgyakért arányosan alacsonyabb
ár állapítandó meg. Oly tárgyakért, melyeknek elvétele falazási vagy
szerelési munkát igényel, igazolt esetekben az átvett tárgy súlyának
minden kilogrammja után 50 fillér pótdíj fizetendő.

II. Egyéb rekvizíció esetére még a következő térítési tételek áll-
apítottak meg. 1. Sárgarézcsapok kilogrammonként a teljes súly szerint
4.50 kor. 2. Kutalkatrészek sárgarézből súly szerint 4 kor. 3. Sárgaréz-
láncok súly szerint 3.50 kor. 4. Butorlábak súly szerint 3 kor. 5. Egy-
szerű rézkilincsek és zárpaizsok (a vasalkatrészek és súlyának leszámí-
tásával) súly szerint 2.90 kor. A miniszter helyett: Karácsony s. k.
államtitkár.

Arad, 1915. évi október hó 2-án.

A városi tanács.

Pályázati hirdetmény.

A békéscsabai helyőrségi élelmezési bizottság szállítóképes cége-
ket vagy egyéneket felszólít ajánlat tételre: marhahús, sertésbús,
juhús, dísznözsír, burgonya és mindennemű fűszer cikkek havonkénti
szállítására.

A szállító kötelezi magát egy-egy periódus alatt az árakat vál-
toztatlanul fenntartani és a megajánlott árukból a szükséges mennyi-
séget szükség szerint Békéscsabán leszállítani és köteles a nevezett
bizottságnál 10.000 koronát készpénzben vagy állampapírokból bizto-
sítésként letétbe helyezni.

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok két példányban, e
hó 25-ig, terményekből minták becsatolásával, az élelmezési bizottság
(Garnisonsmenageverwaltung) címére Békéscsaba küldendők.

Békéscsaba, 1915. október hó 14.

4018

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcját

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
Hajfestő vagy bajuszt a legszebb állandó
a „Melogen”. Ara 2 korona fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni.

Szőrvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerk kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
tárában
ARAD, Andrássy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

“TURUL”

CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.

900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Megismerkednék

egy szórakozni vágyó urlellyel. Leveleket „Diszkrétó” jellegére a kiadóhivatalába. 4016

ALKALMAZÁST NYER.

Két kis gyermekem

mellő egy leányt vagy asszonyt keresek. Cím a kiadóban. 4086

Azonnal belépésre

kerestetik aradi pénzügyvezető egy fiatalabb szorgalmas, megbízható írodasszó, ki megfelelő kaucióval rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 4010

Ovadékkal rendelkező

vagy nyugdíjas egyén, mint felfüggyelő és elárutató, alkalmazást nyer Holländer Ig. és Fia cégnél. Jelentkezések: Nagyváradi-ut 7-8. alatti irodában. 8992

Tanuló fia

nyomdai géphez, ki a 14 évet betöltötte és 6 osztálya van, heti fizetéssel felvétetik.

ALKALMAZÁST KERES.

Főnökö

uriháznál állandó alkalmazást keres. Cím Magyar-u. 7. 4026

Közös irodástaleány

állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4031

Megbízható

fiatal jócsaládból való nő, üzletbe vagy más bizalmi állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4038

Házasszony támasztékául délelőtti ajánlatok a háztartás minden ágában járta-gyermekszetű urileány, havi 10 kor. reggeli és ebéd kosztért. Megkeresésüket „Árvaleány” jellegre kettős borítékba a lap kiadóhivatalába kér. 4084

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

kényelmes 5 szobás földszinti lakás november 1-re, Lakásnyilvántartási Iroda Deák F. u. 8. Telefon 816. 4030

Azonnal kiadó

két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel álló első emeleti utcai lakás. Csernovics Péter-utca 9.

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I. u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Elegáns

utcai különbejáratú butorozott szoba, Erzsébet királyné-körút 18. sz. I. emelet október 15-től kiadó. Bővebbet: Krausz Paulin könyvkereskedésében. 4015

2 szobás

udvari lakások Andrassy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy l. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Több bricsnyereg

lótakaró, ló felszerelések, alighasznált állapotban eladók Bieier Ignác Szent Pál-n. 12. 4027

Erdélyi fajalma

gondosan csomagolva, darabja 8 fillér. Kevesebbet mint 200 drb. nem szállít. Öv. Binder Vilmosné Szászváros. 4028

Eladó

egy nagy és egy kisebb cserép-kályha Megtekinthető Hehs gyógyszerárban Batthyány-utca. 4029

Eladó

egy használt, fényezett hálószobaberendezés. Aulich Lajos-utca 15., földszint.

Benzin

napiárban kapható, Kovács Soma Társánál Aradon. 4012

Osszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chewro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tőzede, Apolló mozi mellett. 3405

Étburgonyát

wagontételben jutányosan elad Bartha István terménykereskedő, Brassó. 3946

Citrom

olcsóbb mint a piaccon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3785

Elköltözés miatt

függönyök, asztalterítők, villanylámpák, nyergek, kantárok, lótakarók, butorok, képrámák eladók. Értékezzel lehet d. u. 2-től 6 óráig Forray-utca, Nádasdy-palota. Bejárat a második kapun, l. e. jobbra. ajtó 1. 8999

INGATLAN.

10-11 kmtr

Boroshebes vasút állomástól ország ut mentén eladó mintegy 60 holdnyi vágás alá jövő erdő rész. Cím a kiadóhivatalnál. 4020

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

Csermő és Sikala országuton egy kis lack női táska, amelyben egy pár s. kövü briliáns függő volt, amelynek az egyik köve le volt törve. Becsületes megtaláló illő jutalomba részesül Schreier Jakabnál Csermőn. 4024

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerára Batthyány-utca. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.